

Reorganizace

Námítky, že reorganizační plán nesplňuje podmínky podle § 348 odst. 2 insolvenčního zákona, může v rámci opravných prostředků uplatňovat pouze ten věřitel, který hlasoval proti přijetí reorganizačního plánu (§ 350 odst. 1 insolvenčního zákona) a (zároveň) jehož skupina reorganizační plán nepřijala. Insolvenční zákon v § 348 (ani jinde) nepředepisuje insolvenčnímu soudu, aby o schválení reorganizačního plánu rozhodl po nařízení jednání.

Přezkumné jednání je spojeno s rozhodnutím o úpadku, neboť je soud nařídí v rozhodnutí, jímž zjišťuje úpadek (srov. § 136 odst. 2 písm. f/, § 190 odst. 2 věta první insolvenčního zákona). Proto opakování přezkumného jednání přichází v úvahu pouze tehdy, kdyby bylo zrušeno rozhodnutí o zjištění úpadku (v takovém případě by znovu běžela lhůta k přihlašování pohledávek). Způsob řešení úpadku (prohlášení konkursu, povolení reorganizace nebo oddlužení) neovlivňuje správnost provedeného přezkumu (jeho výsledky, tj. která pohledávka byla kterým procesním subjektem popřena či nikoliv), projevuje se pouze účinky, jež takové popření (dlužníka a věřitelů) může mít (zda se k nim přihlíží či nikoliv). Z uvedeného důvodu zrušení rozhodnutí o způsobu řešení úpadku nevrací insolvenční řízení do stádia před přezkumným jednáním a nevyžaduje tak jeho opakování.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 NSČR 44/2020-B-1158 ze dne 30.5.2022)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v insolvenční věci dlužníka O. CH. , se sídlem XY, identifikační číslo osoby XY, zastoupeného Mgr. J.T., advokátem, se sídlem v P., vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. MSPH 76 INS XY, o schválení reorganizačního plánu, o dovolání věřitelů 1/ RAVAK a. s., se sídlem v P., zastoupeného JUDr. M.D., advokátem, se sídlem v P., 2/ Real perfect plus s. r. o., se sídlem v H., zastoupeného Mgr. V.S., advokátem, se sídlem v H., 3/ GAIMAN HOLDING LIMITED, se sídlem N., Kyperská republika, zastoupeného JUDr. M.D., a 4/ GRAND BASSAM Ltd., se sídlem M., Seychelská republika, zastoupeného JUDr. A.V., advokátem, se sídlem v O., proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. května 2020, č. j. MSPH 76 INS XY, 4 VSPH XY, ve znění usnesení téhož soudu ze dne 19. května 2020, č. j. MSPH 76 INS XY, 4 VSPH XY, tak, že dovolání se zamítají.

Z odůvodnění:

1. U Městského soudu v Praze (dále jen „insolvenční soud“) se vede insolvenční řízení na majetek dlužníka O. CH.
2. Usnesením ze dne 21. listopadu 2019, č. j. MSPH 76 INS XY, insolvenční soud schválil reorganizační plán dlužníka ze dne 28. února 2019 (bod I. výroku), rozhodl, že reorganizační plán nabývá účinnosti pátý pracovní den následující po dni, kdy toto rozhodnutí nabude právní moci (bod II. výroku) a uložil insolvenčnímu správci a dlužníku povinnosti související se schválením reorganizačního plánu (body III. a IV. výroku).
3. Šlo v pořadí o druhé rozhodnutí insolvenčního soudu o reorganizačním plánu ze dne 28. února 2019.
4. První rozhodnutím, usnesením ze dne 31. července 2019, č. j. MSPH 76 INS XY, insolvenční soud

zamítl reorganizační plán pro nesplnění podmínek podle § 348 odst. 1 písm. a/ a b/ zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), a prohlásil konkurs na majetek dlužníka.

5. K odvolání dlužníka, věřitelského výboru a některých věřitelů Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 24. října 2019, č. j. MSPH 76 INS XY, 4 VSPH XY, zrušil usnesení insolvenčního soudu ze dne 31. července 2019.

6. Podle odvolacího soudu byly naplněny podmínky podle § 348 odst. 1 písm. a/ a b/ insolvenčního zákona, přičemž ke zkoumaným podmínkám se odvolací soud vyjádřil následovně.

K podmínce podle § 348 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona:

[1] Reorganizační plán splňuje všechny náležitosti kladené na něj § 340 insolvenčního zákona a § 14 vyhlášky č. [191/2017](#) Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. [311/2007](#) Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „vyhláška“), a jsou u něj připojeny všechny přílohy podle § 342 insolvenčního zákona. Způsob provedení reorganizace je v souladu s § 341 insolvenčního zákona. Ve vztahu k podmínce podle § 348 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona je reorganizační plán v souladu s insolvenčním zákonem, se zákonem č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) a se zákonem č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.

[2] Lze se ztotožnit se závěrem insolvenčního soudu v usnesení ze dne 31. července 2019, že o návrhu na povolení předjednané reorganizace nerozhoduje schůze věřitelů, ale soud podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona, že nelze opakovat proběhlé přezkumné jednání a že nebyl dán žádný zákonný důvod ke změně insolvenčního správce.

[3] Okolnost, že podstata reorganizace je založena na věřiteli TEMPERATOR s. r. o. (dále jen „věřitel T“), aniž se na ní podílejí další věřitelé, je výsledkem určitého historického vývoje věci a neochoty dalších osob nést riziko reorganizace. Dlužník bezvýsledně jednal o návrzích dalších dvou subjektů, které měly zájem poskytnout mu vyšší vypořádací úvěr než věřitel T; tyto zájemci neposkytli dostatečné záruky o vážném záměru ani o dostatečné solventnosti k poskytnutí vysokých částek.

[4] Okolnost, že dlužník nedoložil, že nabídka věřitele T je nejvyšší nabídkou vypořádacího úvěru a že před předložením předjednané reorganizace neuskutečnil výběrové řízení, je bezvýznamná. Insolvenční zákon nestanoví žádný takový předpoklad pro podání návrhu na povolení reorganizace ani pro předložení reorganizačního plánu.

[5] Okolnost, že věřitel T do určité míry ovládá podnikání dlužníka na základě smlouvy o daňovém skladu, je pro dlužníka stejně jako pro jakoukoliv jinou osobu, která by eventuálně měla právo sestavit reorganizační plán, limitující, nejde však o okolnost, jež by měla vliv na otázku (ne)poctivosti reorganizačního plánu.

[6] Opatření související s fúzí dlužníka s věřitelem T nejsou důvodem pro zamítnutí reorganizačního plánu. Důvodné tak nejsou obavy spojené s tím, že projekt fúze nebyl předložen, že není zřejmé, jaká aktiva a pasiva dlužníka přejdou na věřitele T, že prohlášení věřitele T o ochotě převzít některé závazky z reorganizačního plánu neobsahuje dostatečné právní záruky, že není jisté, zda k fúzi po splnění reorganizačního plánu skutečně dojde, že absentují konkrétní opatření, která by v důsledku fúze sloučením vedla k ozdravení hospodaření podniku dlužníka, že po zániku dlužníka zůstane věřiteli T závazek k úhradě zajištěného závazku z vypořádacího úvěru a závazky k úhradě dalších pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek na roveň jim postavených, zejména odměna a

hotové výdaje správce, a že dlužník nebude schopen tyto pohledávky uhradit. I kdyby se tyto obavy v budoucnu naplnily, šlo by o důvod pro přeměnu reorganizace v konkurs podle § 363 odst. 1 písm. d/, e/, f/ nebo g/ insolvenčního zákona.

K podmínce podle § 348 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona:

[1] Není správný názor insolvenčního soudu, že neuvedení všech věřitelů v seznamu závazků podle § 104 odst. 3 a 4 insolvenčního zákona, jakož i absence prohlášení dlužníka o změnách, ke kterým v mezidobí došlo v porovnání s dříve předloženými seznamy, zakládá „závažný rozpor se zákonem hraničící s nepoctivým záměrem“.

[2] Je nutné rozlišovat, zda jde o tzv. prvotní seznam závazků, který dlužník připojuje k insolvenčnímu návrhu (§ 104 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona), případně k návrhu na povolení reorganizace (§ 319 odst. 2 insolvenčního zákona), anebo seznam závazků, který připojuje k reorganizačnímu plánu (§ 342 písm. e/ insolvenčního zákona). Nedostatky prvotního seznamu jdou k tíži dlužníka jen potud, že zakládají vyvratitelnou domněnku platební neschopnosti, jak vysvětlil Nejvyšší soud v usnesení ze dne 30. dubna 2015, sen. zn. 29 NSČR 24/2013, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 3, ročník 2016 pod číslem 33, vydaném v této věci. Otázka úpadku se však stala v tomto případě bezpředmětnou, neboť dlužník svým insolvenčním návrhem nezpochybňoval úpadek.

[3] Rozhodnutí o povolení (předjednané) reorganizace, proti němuž není přípustné odvolání, vydává insolvenční soud začasť v situaci, kdy věřitelům dosud neuplynula lhůta pro podání přihlášek a kdy nemá k dispozici výsledky přezkumného jednání. Nelze proto důvodně argumentovat tím, že rozhodnutím o povolení reorganizace byla definitivně aprobována poctivost záměru dlužníka, jde-li o to, zda řádně uvedl všechny své věřitele v prvotním seznamu svých závazků.

[4] Z předložených pěti seznamů závazků z let 2012 až 2019 je zřejmé, že vykazují nesrovnanosti co do složení dlužníkových věřitelů a výše jejich pohledávek. To však odpovídá situaci, kdy dlužník aktivně provozuje svůj závod. Nelze srovnávat seznamy závazků, jež sloužily pro první fázi reorganizace (pro posouzení její přípustnosti podle § 316 odst. 5 insolvenčního zákona) se seznamem závazků odrážejícím výsledek přezkumného jednání, jež je přílohou aktualizovaného reorganizačního plánu.

[5] Posouzení, zda dlužník nesleduje návrhem na povolení reorganizace nepoctivý záměr, je vázáno na hodnocení všech okolností, které se udály v určitém časovém rámci, zpravidla před zahájením insolvenčního řízení. Podstatné však je, zda nejpozději v době rozhodování insolvenčního soudu o schválení reorganizačního plánu je důvod usuzovat, že dlužník se poctivě snaží vypořádat s věřiteli a napravit stav vyvolaný předchozí ne hospodárnou správou svého majetku.

[6] Nepoctivý záměr dlužníka nelze dovozovat ani ze závěrů obsažených v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2013, sen. zn. 29 NSČR 45/2010, uveřejněném pod číslem 86/2013 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 86/2013“), podle nichž lze na vzorový případ nepoctivého záměru při oddlužení usuzovat z toho, že dlužník v seznamu závazků zamlčel své zahraniční věřitele a v seznamu svého majetku neoznačil majetek tvořený podíly v zahraničních společnostech. V projednávané věci je dlužníkovi vytýkáno „jen“ neuvedení některých věřitelů v prvotních seznamech a uvedení některých „fiktivních“ věřitelů, nikoliv zatajování majetku.

[7] Přeceňovat význam prvotního seznamu je nepatřičné, neboť jeho smyslem je vedle posouzení přípustnosti reorganizace i přezkoumání přihlášených pohledávek, přičemž obě funkce seznamu závazků byly v posuzované věci naplněny.

7. Odvolací soud přesto usnesení insolvenčního soudu zrušil, neboť insolvenční soud nezkoumal splnění podmínek nutných pro schválení reorganizačního plánu podle § 348 odst. 1 písm. c/, d/ a e/ insolvenčního zákona.

8. Insolvenční soud vyšel v rozhodnutí z 21. listopadu 2019 z toho, že:

[1] Věřitelským insolvenčním návrhem společnosti SHADBROOK ENTERPRISES LTD (dále jen „věřitel SEL“) doručeným insolvenčnímu soudu dne 21. února 2011 bylo zahájeno insolvenční řízení na majetek dlužníka.

[2] Usnesením ze dne 9. července 2012, č. j. MSPH 76 INS XY, insolvenční soud (mimo jiné) zamítl insolvenční návrh. Odvolací soud usnesením ze dne 29. listopadu 2012, č. j. MSPH 76 INS XY, 1 VSPH XY, toto rozhodnutí insolvenčního soudu potvrdil. Nejvyšší soud k odvolání věřitele SEL usnesením sen. zn. 29 NSČR 24/2013 zrušil usnesení odvolacího soudu ze dne 29. listopadu 2012 a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Učinil tak proto, že odvolací soud se nevypořádal s námitkami věřitele SEL proti obsahu dlužníkem předložených seznamů (zejména seznamu majetku) a neuposuzoval, zda byly splněny zákonné podmínky pro domněnku platební neschopnosti dlužníka podle § 3 odst. 2 písm. d/ insolvenčního zákona. Následně odvolací soud usnesením ze dne 8. června 2015, č. j. MSPH 76 INS XY, 1 VSPH XY, zrušil usnesení insolvenčního soudu ze dne 9. července 2012 a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[3] Podáním doručeným insolvenčnímu soudu dne 9. února 2017 (A-236) dlužník přistoupil k insolvenčnímu návrhu a navrhl řešení úpadku reorganizací. Součástí podání byl seznam závazků (A-237) a reorganizační plán (A-240) přijatý většinou zajištěných a nezajištěných věřitelů uvedených v seznamu závazků.

[4] Usnesením ze dne 16. února 2017, č. j. MSPH 76 INS XY, insolvenční soud (mimo jiné) zjistil úpadek dlužníka (bod I. výroku), povolil řešení úpadku reorganizací (bod II. výroku), ustanovil (podle § 25 odst. 1 insolvenčního zákona) insolvenčního správce určeného v reorganizačním plánu (bod III. výroku), určil znalce za účelem ocenění majetkové podstaty (bod V. výroku), vyzval dlužníka, aby do 120 dnů předložil aktualizovaný reorganizační plán (bod X. výroku) a nařídil přezkumné jednání na 11. května 2017 (bod XIII. výroku) [dále jen „první usnesení o povolení reorganizace“].

[5] Dne 11. května 2017 se konalo přezkumné jednání.

[6] Nálezem ze dne 18. ledna 2018, sp. zn. II. ÚS 1162/17 (A-291), Ústavní soud zrušil usnesení insolvenčního soudu ze dne 16. února 2017 v bodě II. výroku, a dále v bodech V., X. a XIII. výroku pro nepřezkoumatelnost.

[7] Usnesením ze dne 6. února 2018, č. j. MSPH 76 INS XY, insolvenční soud „konstatoval“ úpadek dlužníka pravomocně zjištěný usnesením ze dne 16. února 2017 (bod I. výroku), povolil řešení úpadku reorganizací (bod II. výroku), určil znalce za účelem ocenění majetkové podstaty (bod V. výroku), vyzval dlužníka, aby ve lhůtě do 120 dnů předložil aktualizovaný reorganizační plán (bod X. výroku) a nařídil přezkumné jednání na 11. května 2017 (bod XIII. výroku)[dále jen „druhé usnesení o povolení reorganizace“].

[8] Nálezem ze dne 26. června 2018, sp. zn. II. ÚS 699/18 (A-294), Ústavní soud zrušil usnesení insolvenčního soudu ze dne 6. února 2018 v bodech II., V., X. a XIII. výroku pro nerespektování předchozího nálezu.

[9] Usnesením ze dne 28. listopadu 2018, č. j. MSPH 76 INS XY, insolvenční soud povolil reorganizaci dlužníka (bod I. výroku), konstatoval, kdo je insolvenčním správcem (bod II. výroku), určil znalce za účelem ocenění majetkové podstaty (bod III. výroku), vyzval dlužníka, aby do 120 dnů

předložil aktualizovaný reorganizační plán (bod IV. výroku), a poučil osoby odlišné od dlužníka o možnosti předložit reorganizační plán (bod V. výroku) [dále jen „třetí usnesení o povolení reorganizace“].

[10] Dne 1. března 2019 předložil dlužník reorganizační plán ze dne 28. února 2019 (B-530). V něm rozdělil věřitele do 10 skupin. Prvních šest skupin (A1 až A6) tvořili zajištění věřitelé. Sedmou skupinu (B1) tvořil věřitel T, osmou skupinu (B2) nezajištění věřitelé, devátou skupinu (B3) věřitel M. U. (dále jen „věřitel M. U.“) a desátou skupinu (C) akcionáři dlužníka. Reorganizaci měl dlužník provést:

a/ změnou stanov,

b/ snížením základního kapitálu na nulu společně se zrušením všech akcií a zároveň zvýšením základního kapitálu upsáním nových akcií věřitelem T, kdy emisní kurs nových akcií bude splacen započtením pohledávky věřitele T na pohledávku dlužníka na splacení emisního kursu nových akcií,

c/ restrukturalizací přihlášených pohledávek úhradou z vypořádacího úvěru poskytnutého věřitelem T ve výši 400 mil. Kč na speciálně zřízené bankovní účty, k nimž bude mít dispoziční oprávnění pouze insolvenční správce,

d/ zánikem zajišťovacích práv k majetku sepsanému v majetkové podstatě a zřízením zástavního práva k pohledávkám dlužníka na zvláštním účtu k zajištění pohledávek zajištěných věřitelů,

e/ případným úvěrovým financováním věřitelem CRUZ DEL SUR (dále jen „věřitel CDS“),

f/ vyhotovením a podpisem projektu fúze realizované zánikem sloučením dlužníka jako zanikající společnosti s věřitelem T; zápis fúze do obchodního rejstříku bude realizován po splnění reorganizačního plánu.

[11] Na schůzi věřitelů konané dne 11. června 2019 přijala reorganizační plán skupina A1, B1, B2; skupina A4 [zajištěný věřitel RAVAK a. s. (dále jen „první věřitel“)] a skupina C reorganizační plán nepřijaly. Nehlasovaly skupiny A2, A3, A5, A6 a B3. Ve skupině B2 (nezajištění věřitelé), která reorganizační plán přijala, hlasovali proti přijetí Real perfect plus s. r. o. (dále jen „druhý věřitel“), GAIMAN HOLDING LIMITED (dále jen „třetí věřitel“), a GRAND BASSAM Ltd. (dále jen „čtvrtý věřitel“).

9. Na tomto základě insolvenční soud zkoumal, zda jsou splněny podmínky pro schválení reorganizačního plánu podle § 348 insolvenčního zákona.

10. Při posuzování podmínek podle § 348 odst. 1 písm. a/ a b/ insolvenčního zákona vyšel insolvenční soud ze závěrů obsažených v usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. října 2019.

11. Dále se insolvenční soud zabýval splněním podmínek podle § 348 odst. 1 písm. c/, d/ a e/ insolvenčního zákona.

12. Dovedil přitom, že podmínka stanovená § 348 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona nebyla splněna, neboť reorganizační plán nepřijala skupina A4 (první věřitel) a skupina C (akcionáři dlužníka). Proto se zabýval tím, zda je reorganizační plán k těmto skupinám věřitelů spravedlivý podle § 348 odst. 2 a § 349 insolvenčního zákona.

13. Prvnímu věřiteli vyplatí zajištěnou pohledávku insolvenční správce do 30 dnů ode dne účinnosti reorganizačního plánu z peněz získaných vypořádacím úvěrem a uložených na zvláštním účtu; po zjištění pohledávky. S prostředky na zvláštním účtu může nakládat pouze insolvenční správce, a to za

podmínek stanovených reorganizačním plánem. Prvnímu věřiteli reorganizačním plánem zanikne dosavadní zajištění, vznikne mu však zástavní právo k pohledávce na zvláštním účtu. Stejným způsobem přistupuje reorganizační plán k ostatním skupinám zajištěných věřitelů a zajišťuje tak rovné zacházení s každou zjištěnou pohledávkou v rámci skupiny zajištěných věřitelů A1 až A6 ve vztahu ke skupině A4 a je ve vztahu ke každé skupině zajištěných věřitelů spravedlivý v souladu s § 349 odst. 1 insolvenčního zákona.

14. K akcionářům dlužníka (skupina C) je reorganizační plán rovněž spravedlivý, neboť věřitelé s nezajištěnými pohledávkami nezískají plnění, jehož současná hodnota ke dni účinnosti reorganizačního plánu bude alespoň stejná jako celková jmenovitá hodnota všech zjištěných pohledávek těchto věřitelů (§ 349 odst. 4 insolvenčního zákona).

15. Reorganizační plán též splňuje podmínky podle § 348 odst. 1 písm. d/ a e/ insolvenčního zákona, neboť ze znaleckého posudku ze dne 25. dubna 2017 (B-27) schváleného schůzi věřitelů, ve znění doplňku č. 1 ze dne 31. ledna 2019 (B-465), plyne, že každý věřitel získá v reorganizaci na své pohledávky více, než by získal v konkursu vedeném na majetek dlužníka, a dlužník doložil, že pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené naroveň byly uhrazeny, popřípadě že budou uhrazeny ke dni účinnosti reorganizačního plánu, nebo na základě dohody s věřiteli.

16. K odvolání prvního až čtvrtého věřitele odvolací soud v záhlaví označeným usnesením, ve znění (tamtéž označeného opravného) usnesení, rozhodl, že soudkyně JUDr. Margita Víšková není vyloučena z projednávání a rozhodnutí věci vedené u insolvenčního soudu pod sp. zn. MSPH 76 INS XY (první výrok), potvrdil usnesení insolvenčního soudu ze dne 21. listopadu 2019 v bodech I. a II. výroku a odmítl odvolání proti bodům III. a IV. výroku usnesení insolvenčního soudu (druhý výrok).

17. Odvolací soud nepovažoval rozhodnutí insolvenčního soudu za nepřezkoumatelné, ačkoliv dílčí závěr, k němuž dospěl, podložil toliko odkazem na jeho zrušující usnesení, poukazuje na to, že o námitkách odvolatelů se rozhoduje opakovaně a argumentaci k nim proto není nutné podrobně opakovat.

18. Dále odvolací soud zkoumal naplnění podmínek pro schválení reorganizačního plánu.

19. Přitom dovodil, že splnění podmínky podle § 348 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona odvolání nenapadá, proto pro stručnost odkázal na odůvodnění svého zrušujícího usnesení.

20. K podmínce poctivého záměru (§ 348 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona) odvolací soud uvedl, že judikatura rozlišuje jednotlivé fáze insolvenčního řízení, a to fázi do povolení reorganizace, fázi od povolení reorganizace do předložení reorganizačního plánu a fázi, kdy již byl reorganizační plán předložen, dodávaje, že v jednotlivých fázích se nepoctivost dlužníkova záměru projevuje různě. Zkoumat pohnutky předkladatele reorganizačního plánu proto insolvenční soud měl pouze ve vztahu k poctivosti reorganizačního plánu (ve smyslu vyřešení úpadku způsobem, který zohlední oprávněné zájmy věřitelů, a to zejména co nejrychlejší, nejvyšší a zásadně poměrné uspokojení jejich pohledávek při dodržení postupů stanovených insolvenčním zákonem). Předložit reorganizační plán totiž může i osoba odlišná od dlužníka. Argumentace odvolatelů judikaturou Nejvyššího soudu k oddlužení proto není důvodná. Odvolací soud měl za podstatné, zda nejpozději v době rozhodování insolvenčního soudu o schválení reorganizačního plánu lze usuzovat, že dlužník se poctivě snaží vypořádat s věřiteli a napravit stav vyvolaný předchozí nehospodárnou správou svého majetku.

21. K námitkám odvolatelů, že dlužník v seznamu závazků ze dne 3. února 2017 (A-240), jenž tvořil přílohu č. 6 k reorganizačnímu plánu, neuvedl věřitele POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA (dále jen „PKN Orlen“) a Commerzbank Zártkörűen Működő Reszvénytársaság (dále jen „Commerzbank“) a věřitele M. U. a naopak v něm uvedl společnost Insolvent Capital a. s. (dále jen

„věřitel IC“), která neexistuje, odvolací soud konstatoval, že seznam závazků tvořící přílohu č. 6 reorganizačního plánu ze dne 28. února 2019 (B-530) odpovídá stavu přihlášených pohledávek a výsledkům přezkumného jednání. Jestliže dlužník v „seznamu pohledávek transparentně neuvedl“ i jiné mu známé věřitele, nelze nepoctivost reorganizačního plánu dovozovat z neuvedení věřitelů s pohledávkami, jež měl dlužník za spekulativní a které tito věřitelé v rozhodné době nepřihlásili. Jde-li o změnu výše pohledávek věřitelů, odkázal odvolací soud na odůvodnění zrušujícího usnesení.

22. Přijetí předjednaného reorganizačního plánu hlasy věřitelů, jejichž pohledávky byly při přezkumném jednání popřeny, není v rozporu s insolvenčním zákonem a nelze z něho dovozovat nepoctivý záměr dlužníka. Uvedení některých věřitelů, jejichž pohledávka byla následně popřena a naopak neuvedení některých věřitelů mohlo mít vliv na splnění předpokladů pro předjednanou reorganizaci, nikoliv však na zařazení takových věřitelů do příslušných skupin schvalujících reorganizační plán.

23. K námitkám ohledně postavení věřitele T v reorganizačním plánu se odvolací soud dovolal závěrů uvedených ve zrušujícím usnesení (srov. odstavec 6.[3, 4 a 5]).

24. Námitky odvolatelů, že účelem uzavření smluv mezi dlužníkem a věřitelem T v roce 2012 a účelem zajištění pohledávek některých věřitelů (spolu s popíráním úpadku dlužníkem), bylo nepoctivé prosazení předjednané reorganizace a nepoctivý reorganizační plán, považoval odvolací soud za spekulativní. Insolvenční návrh byl původně (usnesením z 9. července 2012) zamítnut a toto rozhodnutí odvolací soud potvrdil [usnesením z 29. října 2012, A-141 (správně usnesením z 29. listopadu 2012, A-159)]. Usnesení Nejvyššího soudu, který zrušil potvrzující usnesení odvolacího soudu, bylo vydáno až 14. května 2015 (správně 30. dubna 2015, účinnosti nabylo 14. května 2015), navíc toliko pro vady seznamu majetku a závazků. Za takové procesní situace měl odvolací soud za nepravděpodobné, že by dlužník připravoval nepoctivou reorganizaci již v roce 2012, respektive v roce 2014. Využívání procesních práv a obrana proti insolvenčním návrhům, jakož i podání návrhu na povolení reorganizace až v únoru 2017, nedokládá nepoctivost reorganizačního plánu.

25. K argumentaci trestním stíháním K. J. (dále jen „K. J.“) a M. U. odvolací soud uvedl, že domněnka nepoctivosti podle § 326 odst. 2 písm. b/ insolvenčního zákona se vztahuje k členům statutárního orgánů v okamžiku rozhodování o povolení reorganizace. V tomto řízení nebylo prokázáno, že by K. J. či M. U. v současnosti bezprostředně ovlivňovali dlužníka či věřitele T. Dlužníka tak nelze trestat domněnkou nepoctivého záměru proto, že v jeho statutárních orgánech historicky působily osoby, které byly za svou činnost trestně stíhány, obžalovány či odsouzeny. Tyto osoby již delší dobu před podáním návrhu na povolení reorganizace nebyly členy představenstva dlužníka ani věřitele T.

26. Odvolací soud se ztotožnil též se závěry insolvenčního soudu k naplnění podmínek podle § 348 odst. 2 a § 349 insolvenčního zákona.

27. K námitkám Vrchního státního zastupitelství v Praze (o nutnosti uspořádat výběrové řízení na prodej závodu dlužníka) spočívajícím v tom, že závod dlužníka se dostane za předem určenou cenu určenému zájemci, čímž je vyloučena možnost zjistit jeho reálnou (tržní) cenu odkázal odvolací soud na závěry uvedené výše. Ve znaleckém posudku obsažené závěry považoval pro posouzení výhodnosti reorganizačního plánu za postačující. Konkursem by se věřitelům nedostalo vyššího uspokojení než podle reorganizačního plánu, neboť udržení provozu dlužníkovy závodu do doby úspěšného výběrového řízení by bez věřitele T s ohledem na historické souvislosti bylo komplikované a v přechodném období by rovněž vznikaly pohledávky za majetkovou podstatou, jež by snižovaly reálné uspokojení věřitelů. Konečně není jisté, zda by jiný zájemce nejen nabídl, ale také zaplatil cenu, která by vedla k vyššímu uspokojení věřitelů.

28. K námitce, že poskytnutím vypořádacího úvěru věřitelem T dojde k jeho úpadku, odvolací soud

zdůraznil, že podmínkou pro schválení reorganizačního plánu je, že schválení a uskutečnění reorganizačního plánu nepovede k dalšímu úpadku (likvidaci) dlužníka, nikoliv třetí osoby.

29. Třetí věřitel (jako nezajištěný) dále namítal, že podle reorganizačního plánu bude mít po provedení reorganizace restrukturalizovanou pohledávku, která bude vyplacena až po úspěšném skončení incidenčního sporu, a do té doby sice budou peněžní prostředky součástí rozvrhových rezerv, ale k těmto nebude mít žádné zajišťovací právo a následkem případného úpadku věřitele T dojde podruhé ke značnému snížení jeho pohledávky. Odvolací soud k tomu uvedl, že podle aktuálního znaleckého posudku by se nezajištěným věřitelům v konkursu nedostalo vůbec žádného plnění, proto ani taková námitka nemůže zvrátit závěr o výhodnosti reorganizace.

30. Za splněnou pak odvolací soud považoval rovněž podmínku podle § 348 odst. 1 písm. e/ insolvenčního zákona, neboť zákon neurčuje, že by musely být uhrazeny i pohledávky za majetkovou podstatou, které jsou sporné. Spor přitom spočívá právě v tom, zda je pohledávka prvního věřitele pohledávkou za majetkovou podstatou. Reorganizační plán navíc počítá s vytvořením rezervního fondu k úhradě případných pohledávek za podstatou.

31. K dalším námitkám odvolací soud pro úplnost doplnil, že insolvenční správce byl do funkce pravomocně ustanoven a důvody pro jeho zproštění či odvolání nikdo netvrdil. Ani při prohlášení konkursu na majetek dlužníka, zproštění správce nebo jeho odvolání z funkce by pak nebyl důvod pro revizi přezkumného jednání. To ostatně potvrdil i Ústavní soud v usnesení ze dne 30. dubna 2019, sp. zn. IV. ÚS 231/17 (správně sp. zn. IV. ÚS 2137/17).

32. Insolvenční soud nemusel svolávat schůzi věřitelů k rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, neboť rozhodoval podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona o předjednané reorganizaci. V dosažení povolení předjednané reorganizace nelze spatřovat nepoctivý záměr předloženého reorganizačního plánu.

33. K nutnosti nařídit odvolací jednání, odvolací soud (k námitce prvního věřitele, že neměl 7 let možnost ústně se vyjádřit zejména k nepoctivosti záměru dlužníka) uvedl, že onen věřitel se v průběhu insolvenčního řízení vyjádřil písemně v rozsahu stovek stran. Nařízení jednání odvolacím soudem sice není vyloučeno (např. je-li nutné v případě nutnosti zjistit rozhodné skutečnosti výpovědmi svědků), lze-li ale vyjít z listinných důkazů a ze stanoviska věřitelů při schůzi svolané k hlasování o reorganizačním plánu, jednání se nenařizuje. Přitom prvním věřitelem navrhované výpovědi svědků nebylo třeba provádět, neboť skutkový stav byl dostatečně objasněn účastníky předkládanými listinami. Důvod nařídit jednání pak neplyne ani ze zrušujícího usnesení odvolacího soudu; odvolací soud nenařídil insolvenčnímu soudu rozhodnout o (ne)schválení reorganizačního plánu až po jednání.

34. Odvolání proti bodům III. a IV. výroku usnesení insolvenčního soudu ze dne 21. listopadu 2019 odmítl odvolací soud jako nepřijatelná s tím, že šlo o rozhodnutí vydaná v rámci dohlédací činnosti podle § 11 odst. 1 insolvenčního zákona, proti nimž není odvolání přípustné (§ 91 insolvenčního zákona).

35. Proti usnesení odvolacího soudu podali dovolání první až čtvrtý věřitel.

36. První věřitel (dále jen „první dovolatel“) napadl rozhodnutí odvolacího soudu dovoláním (B-973), které včas doplnil (B-1015). Přípustnost dovolání spatřuje v řešení otázek hmotného a procesního práva, které jsou dílem řešeny v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu, dílem jde o otázky dovolacím soudem dosud neřešené, uplatňuje dovolací důvod podle § 241a odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), tj. nesprávné právní posouzení věci, a navrhuje, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu

řízení.

37. První dovolatel předkládá dovolacímu soudu následující otázky:

[1] Lze z předložení vědomě nepravdivého seznamu závazků v rámci návrhu na povolení reorganizace dle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona usuzovat na nepoctivý záměr dlužníka?

[2] Lze z několikaletého porušování povinnosti podat insolvenční návrh (§ 98 odst. 1 insolvenčního zákona), ze spolupráce s jedním z věřitelů, jejichž výsledky vedou ke znehodnocování majetkové podstaty dlužníka, a z participace na vytváření fiktivních pohledávek a účelového zajištění dovozovat nepoctivý záměr dlužníka?

[3] Musí mít věřitelé po zrušení usnesení o povolení reorganizace (Ústavním soudem) možnost rozhodnout o způsobu řešení úpadku dlužníka v souladu s § 150 insolvenčního zákona, ačkoliv se první schůze věřitelů již konala (v době protiprávně povolené reorganizace)?

[4] Vztahuje se § 348 odst. 2 insolvenčního zákona v části o dalším úpadku dlužníka v důsledku plnění reorganizačního plánu také na nástupnickou společnost dlužníka, která v důsledku fúze sloučením vstoupí do právního postavení dlužníka podle § 61 odst. 1 zákona o přeměnách obchodních společností a družstev?

[5] Je nutné, aby insolvenční soud při rozhodování o schválení reorganizačního plánu nařídil jednání, jestliže věřitel předkládá řadu důkazů k nepoctivému záměru dlužníka a k dalším okolnostem, pro které nelze reorganizační plán schválit? Musí takové jednání nařídít odvolací soud, když je nenařídil insolvenční soud? Jestliže odvolací soud jednání nenařídí, musí dát odvolateli jinou možnost vyjádřit se k důkazům, které provedl mimo jednání?

[6] Jestliže insolvenční soud v rámci rozhodování o povolení reorganizace řádně nepřezkoumá seznam závazků přiložený dlužníkem k návrhu na povolení reorganizace dle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona, tuto svou vadu nezhojí ani při rozhodování o schválení reorganizačního plánu, a přihlášený věřitel správnost tohoto seznamu napadá z důvodu, že při pravdivém seznamu závazků by reorganizace nemohla být povolena a nemohl by být jmenován insolvenční správce dle § 25 odst. 1 insolvenčního zákona, je povinen seznam závazků přezkoumat odvolací soud?

[7] Povolí-li insolvenční soud po zrušení usnesení o povolení reorganizace dle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona reorganizaci znovu dle § 149 odst. 1 insolvenčního zákona, je povinen jmenovat nového insolvenčního správce na základě rotačního systému dle § 25 odst. 3 insolvenčního zákona místo insolvenčního správce navrženého dlužníkem a jmenovaného dle § 25 odst. 1 insolvenčního zákona? Je insolvenční soud v takovém případě zároveň povinen nařídít nové přezkumné jednání poté, co Ústavní soud zrušil výrok o nařízení přezkumného jednání?

Ad [1, 6] Nepravdivý seznam závazků a nepoctivý záměr.

38. Podle prvního dovolatele má dlužník povinnost uvést v seznamu závazků podle § 104 odst. 3 insolvenčního zákona všechny věřitele, i ty, jejichž pohledávky popírá. Neuvedení (zamlčení) i jen některých věřitelů svědčí o nepoctivém záměru dlužníka. V tomto směru odkazuje první dovolatel na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. dubna 2018, sen. zn. 29 NSČR 67/2016, jehož závěry, byť přijaté pro poměry oddlužení, lze aplikovat i při řešení úpadku reorganizací.

39. V projednávaném případě dlužník záměrně zamlčel věřitele s pohledávkami přes 500 mil. Kč (zejména PKN Orlen a Commerzbank), aby dosáhl většiny k povolení reorganizace podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona. Kdyby tito věřitelé byli uvedeni v seznamu závazků, pak by dlužník nedosáhl zákonem požadované většiny věřitelů hlasujících pro povolení reorganizace.

40. Reorganizace byla povolena na základě zfalšovaných seznamů závazků. Insolvenční soud je přitom při povolování reorganizace povinen zkoumat správnost dlužníkem předloženého seznamu závazků, což neučinil (přes pokyny Nejvyššího soudu a Ústavního soudu) při vydání žádného z usnesení o povolení reorganizace. Zkoumání seznamu závazků je klíčové, protože, jak uvedl i Ústavní soud, „v důsledku povolené reorganizace dochází k řadě důsledků, které jsou nezřídka nevratné, respektive obtížně reparaovatelné“. Vzhledem k tomu, že proti rozhodnutí o povolení reorganizace není opravný prostředek (vyjma ústavní stížnosti, kterou však za dostatečný prostředek kontroly zákonnosti postupu insolvenčního soudu považovat nelze), měl seznam závazků zkoumat insolvenční soud v rámci projednání a schválení reorganizačního plánu. Kdyby tak učinil, zjistil by, že nebyly splněny podmínky pro povolení reorganizace podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona, jmenoval by nezávislého insolvenčního správce podle § 25 odst. 3 insolvenčního zákona a nechal by rozhodnout schůzi věřitelů podle § 150 insolvenčního zákona.

41. Pro neexistenci opravných prostředků nelze argumentovat tím, že insolvenční řízení je rozděleno na několik relativně samostatných fází, přičemž o (ne)správnosti „seznamů“ se rozhoduje pouze do povolení reorganizace, o to více v případě, kdy správnost „seznamů“ nezkoumal žádný soud. Poctivost záměru dlužníka lze přitom zkoumat v průběhu celého řízení, minimálně však při schvalování reorganizačního plánu.

42. Nelze argumentovat ani tím, že povolení reorganizace je vydáno podle § 149 odst. 1 insolvenčního zákona, takže zkoumání seznamů není potřebné, jelikož to se pojí pouze s povolením reorganizace podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona. Dlužník na jedné straně požívá výhody povolení předjednané reorganizace podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona, na druhé straně se domáhá toho, aby se na něj vztahovaly nižší nároky pro povolení reorganizace podle § 149 odst. 1 insolvenčního zákona.

43. Povolením reorganizace dlužník dosáhl jmenování jím navrženého insolvenčního správce podle § 25 odst. 1 insolvenčního zákona, který uznával a popíral pohledávky přihlášených věřitelů tak, aby skupina s dlužníkem spřízněných věřitelů měla většinu. První dovolatel, jehož pohledávku insolvenční správce popřel, nemohl hlasovat na první schůzi věřitelů o odvolání insolvenčního správce či odejmutí přednostního práva dlužníka k předložení reorganizačního plánu a byla mu tak odňata i možnost prosadit jiný způsob reorganizace dlužníka.

44. V dalším odkazuje věřitel na své podání ze dne 19. září 2019, zveřejněné v insolvenčním rejstříku (B-760), k dovolání připojené.

Ad [2] Další okolnosti svědčící o nepoctivém záměru dlužníka.

45. Dlužník od roku 2015, kdy již byl v úpadku v obou jeho formách, oddaloval podání insolvenčního návrhu, dokud neshromáždil zdánlivou většinu věřitelů podporujících předjednanou reorganizaci. Insolvenční návrh podal až po dvou letech (v únoru 2017) se záměrem získat čas pro vytvoření fiktivní většiny věřitelů a pro účelové zajištění jejich pohledávek, aby dosáhl povolení předjednané reorganizace a jmenování jím navrženého insolvenčního správce.

46. Věřitel T byl v době zahájení insolvenčního řízení ovládán stejnými osobami jako dlužník (K. J. a M. U.). Výsledky spolupráce dlužníka a společnosti T vedly k tomu, že dlužník a věřitel T uzavřeli v roce 2012 smlouvu, na jejímž základě dlužník inkasoval platby od odběratelů na účet věřitele, a následně smlouvu, na jejímž základě mohl věřitel T využívat závod dlužníka pro své podnikatelské aktivity. Po dobu spolupráce dlužníka s věřitelem T klesaly tržby dlužníka a rostly tržby věřitele T a značně poklesla hodnota staveb, hmotných movitých věcí a pohledávek dlužníka. Věřitel T tak dodnes těží z jednání K. J. a M. U.

47. Dále dlužník uzavřel v roce 2014 osm zástavních smluv s věřiteli T a M. U., kteří následně postoupili své pohledávky na jiné osoby (uplatňující pohledávky v insolvenčním řízení). Zajištění nemělo žádný hospodářský efekt, neboť zastavený majetek již zajišťoval pohledávky jiných věřitelů s dřívějším pořadím, které převyšovaly hodnotu zástav. Cílem dlužníka tak bylo získat zdánlivou většinu zajištěných věřitelů, kteří budou hlasovat pro povolení reorganizace podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona. Za účelem vytvoření většiny i ve skupině nezajištěných věřitelů se dlužník podílel na vytvoření fiktivních pohledávek, především pohledávek věřitele IC, jejichž titulem je úplata za postoupení pohledávky z předsmluvní odpovědnosti.

48. Tím, že se odvolací soud výše uvedenými námitkami nezabýval, respektive uvedl, že jde o spekulace, zatížil napadené rozhodnutí v této části nepřezkoumatelností.

49. O nepoctivosti reorganizace svědčí i napojení velké části věřitelů spřízněných s dlužníkem, včetně věřitele T, na osobu G. H. (dále jen „G. H.“). Tito věřitelé mohou tvořit faktický koncern. Nepoctivost spočívá v tom, že hlasování věřitelů na schůzi věřitelů nemusí být vedeno záměrem co nejvyššího uspokojení jejich pohledávek, nýbrž dosažením převodu závodu dlužníka na věřitele T podle současného reorganizačního plánu, a to za co nejnižší cenu. Toto propojení první dovolatel dokládá analytickou zprávou k osobě G. H. a dále odkazuje na návrh na zákaz hlasovacích práv z 29. ledna 2020 (B-866).

Ad [3] Možnost věřitelů rozhodnout o způsobu řešení úpadku dlužníka.

50. Návrh na povolení reorganizace byl původně koncipován jako návrh na předjednanou reorganizaci podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona, který nevyžaduje rozhodnutí věřitelů podle § 150 insolvenčního zákona. Tak byla reorganizace povolena prvním a druhým usnesením o povolení reorganizace. Potřetí však insolvenční soud povolil reorganizaci usnesením ze dne 28. listopadu 2018 v režimu podle § 149 insolvenčního zákona, aniž měli věřitelé alespoň možnost rozhodovat na schůzi věřitelů o způsobu řešení úpadku podle § 150 insolvenčního zákona. Přitom je pravděpodobné, že v takovém případě by schůze věřitelů rozhodla o řešení úpadku konkursem nebo by dlužníku odňala možnost přednostní právo sestavit reorganizační plán. Závěr odvolacího soudu, že po zrušení předchozích rozhodnutí o povolení reorganizace musí insolvenční soud reorganizaci povolit, aniž by dal věřitelům možnost hlasovat, sofistikovaně odůvodňuje zjevnou nespravedlnost. Při dodržení závazného právního názoru vyjádřeného v usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 24/2013, by soud nemohl předjednanou reorganizaci nikdy povolit. Usnesení o povolení reorganizace bylo vydáno v rozporu se zákonem a vzhledem k tomu, že věřitel nemá možnost se proti němu odvolat (§ 328 insolvenčního zákona), musí se tyto otázky řešit při rozhodování o reorganizačním plánu.

Ad [4] Úpadek nástupnické společnosti dlužníka.

51. Jednou z podmínek schválení reorganizačního plánu (§ 348 odst. 1 písm. c/ a odst. 2 insolvenčního zákona) je, že schválení a uskutečnění reorganizačního plánu nepovede k dalšímu úpadku. Tato podmínka není podle dovolatele dodržena, neboť splnění reorganizačního plánu povede k úpadku nástupnické společnosti dlužníka (věřitele T). Tvrdí-li odvolací soud, že § 348 odst. 2 insolvenčního zákona se vztahuje pouze na dlužníka, pak ignoruje fakt, že fúzí vstoupí věřitel T do právního i procesního postavení dlužníka (není tak třetí osobou).

Ad [5] Nemožnost vyjádřit se k provedeným důkazům.

52. První dovolatel neměl možnost vyjádřit se k žádnému z důkazů provedených odvolacím soudem mimo jednání, čímž došlo k porušení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Přitom i odvolací soud může podle § 94 odst. 1 a § 85 odst. 1 insolvenčního zákona nařídit jednání o odvolání proti usnesení o schválení reorganizačního plánu. Nařízení odvolacího jednání by

mělo záviset na tom, zda je to nutné s ohledem na zjištění skutkového stavu a možnosti řádného uplatnění procesních práv účastníků řízení. Důvody pro nařízení (odvolacího) jednání pak v projednávané věci byly dány.

53. Podle čl. 96 odst. 2 Ústavy České republiky je jednání před soudem ústní a veřejné s tím, že výjimky stanoví zákon. Ústnost je tak jednou ze základních zásad civilního procesu a jakékoliv výjimky by měly být vykládány restriktivně. K tomu odkazuje na čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a tvrdí, že existuje právo na ústní jednání alespoň v jednom stupni, jehož hlavním účelem je možnost účastníka řízení vyjádřit se k důkazům, které byly provedeny přímo před ním a svými argumenty bezprostředně ovlivňovat úvahy soudu. O nařízení jednání přitom první dovolatel opakovaně žádal.

54. Nenařízením ústního jednání tak soudy porušily právo prvního dovolatele na spravedlivý proces.

Ad [7] Povinnost jmenovat nového insolvenčního správce a nařídit nové přezkumné jednání.

55. Insolvenčního správce dlužníka ustanovil insolvenční soud podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona na základě návrhu dlužníka uvedeného v návrhu na povolení reorganizace, a to prvním usnesením o povolení reorganizace. Byla-li následně reorganizace povolena podle § 149 odst. 1 insolvenčního zákona, ústavně konformním řešením podle prvního dovolatele mělo být odvolání insolvenčního správce z funkce podle § 31 odst. 1 insolvenčního zákona.

56. Nejpozději při vydání třetího usnesení o povolení reorganizace měl insolvenční soud nařídit přezkumné jednání, neboť výrok o nařízení přezkumného jednání v prvním usnesení o povolení reorganizace i ve druhém usnesení o povolení reorganizace zrušil Ústavní soud. Ten přitom kritizoval, že insolvenční soud zatížil celé insolvenční řízení již na jeho počátku podstatnou vadou, jakož i to, že přezkumné jednání neopakoval a k prověření pravosti pohledávek znovu nedošlo. Zrušením prvního usnesení o povolení reorganizace ztratily oporu všechny akty na ně navazující (přezkumná jednání, přijatá usnesení schůze věřitelů). K názoru odvolacího soudu, že Ústavní soud zrušil rozhodnutí o povolení reorganizace, nikoliv rozhodnutí o úpadku, takže měly být zachovány účinky již uskutečněných přezkumných jednání, první dovolatel poukázal na to, že Ústavní soud zrušil výroky o nařízení přezkumného jednání, čímž dal najevo, že přezkumné jednání se musí opakovat.

57. Výše uvedené skutečnosti dokládají existenci vad, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, protože nový insolvenční správce mohl na novém přezkumném jednání jinak uplatnit popěrné právo, což by mělo vliv na rozložení hlasovacích většin věřitelů při schvalování reorganizačního plánu.

58. Druhý věřitel (dále jen „druhý dovolatel“) napadl usnesení odvolacího soudu dovoláním (B-1007, B-1009), které včas doplnil (B-1018, B-1020). Přípustnost dovolání spatřuje v řešení otázek, při nichž se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, případně v rozhodovací praxi odvolacího soudu dosud plně neřešených, tvrdí, že právní závěry odvolacího soudu jsou v extrémním nesouladu se skutkovými zjištěními, a navrhuje, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

59. Druhý dovolatel předkládá dovolacímu soudu následující otázky:

[1] Lze zrušit rozhodnutí odvolacího soudu, které nerespektuje ve věci vydaná rozhodnutí Ústavního soudu a Nejvyššího soudu v otázkách pro rozhodnutí zásadních?

[2] Lze z toho, že dlužník předloží vědomě nepravdivý seznam závazků v rámci návrhu na povolení reorganizace dle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona, usuzovat na nepoctivý záměr dlužníka, pro

který nelze povolit reorganizaci?

[3] Je dlužník ve smyslu § 104 odst. 1 písm. b/ a odst. 3 insolvenčního zákona povinen uvést v seznamu závazků i pohledávku, jejíž pravost (důvodnost) zpochybňuje?

[4] Lze z toho, že dlužník po předložení vědomě nepravdivého seznamu závazků v rámci návrhu na povolení reorganizace dle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona i nadále v podáních adresovaných insolvenčnímu soudu vědomě opakovaně lže, usuzovat na nepoctivý záměr dlužníka, pro který nelze povolit reorganizaci?

[5] Lze z několikaletého porušování povinnosti dlužníka podat insolvenční návrh (§ 98 odst. 1 insolvenčního zákona) a/nebo ze spolupráce dlužníka s jedním z věřitelů, jejíž výsledky vedou ke znehodnocení majetkové podstaty dlužníka, a/nebo z participace dlužníka na vytváření fiktivních pohledávek a účelového zajištění dovozovat nepoctivý záměr dlužníka, pro který nelze povolit reorganizaci?

[6] Musí mít věřitelé po zrušení usnesení o povolení reorganizace (Ústavním soudem) alespoň možnost rozhodnout o způsobu řešení úpadku dlužníka v souladu s § 150 insolvenčního zákona, ačkoliv se první schůze věřitelů již konala (v době protiprávně povolené reorganizace)?

[7] Vztahuje se ustanovení § 348 odst. 2 insolvenčního zákona v části o dalším úpadku dlužníka v důsledku plnění reorganizačního plánu také na nástupnickou společnost dlužníka, která v důsledku fúze sloučením vstoupí do právního postavení dlužníka podle § 61 odst. 1 zákona o přeměnách obchodních společností a družstev?

[8] Lze zrušit rozhodnutí odvolacího soudu, které vychází z předchozího rozhodnutí vydaného podjatým soudcem (otrocky přebírá jeho závěry)?

[9] Lze z toho, že dlužník se nechová jako racionální obchodník a vědomě se podílí na podvodech s DPH, v kontextu předložení nepravdivých seznamů závazků, usuzovat na nepoctivý záměr dlužníka, pro který nelze povolit reorganizaci?

[10] Lze z toho, že dlužník umožnil a sám aktivně spolupracoval na tom, aby docházelo k dlouholetému protiprávnímu parazitování věřitele T na dlužníku, usuzovat na nepoctivý záměr dlužníka nebo jiný důvod, pro který nelze povolit reorganizaci?

[11] Lze z toho, že dlužník umožnil a sám aktivně spolupracoval na tom, aby docházelo k dlouholetému odklánění peněžních prostředků z dlužníka věřiteli T, usuzovat na nepoctivý záměr dlužníka či jiný důvod, pro který by neměla být dlužníkem předložená reorganizace povolena?

[12] Lze z toho, že dlužník nekale a krajně nepoctivě zvýhodnil věřitele T a věřitele M. U., když v době úpadku dlužníka a exekučních řízení vedených proti dlužníkovi zřídil zástavní práva ke klíčovému majetku dlužníka ve prospěch věřitele T a věřitele M. U., usuzovat na nepoctivý záměr dlužníka nebo jiný důvod, pro který nelze povolit reorganizaci?

60. Druhý dovolatel odkazuje na svá předchozí podání, jakož i na podání jiných účastníků řízení a na dovolání prvního dovolatele.

61. Podle druhého dovolatele nerespektoval odvolací soud závazné právní názory a pokyny Ústavního soudu (uvedené v nálezech sp. zn. II. ÚS 1162/17 a II. ÚS 699/18), ani právní názory a pokyny obsažené v usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 24/2013. Podle nich je insolvenční soud povinen zabývat se správností seznamů závazků, od nichž se odvíjí i posouzení oprávněnosti přihlášených pohledávek jednotlivých věřitelů podílejících se na schválení reorganizačního plánu.

Insolvenční soud pak musí i bez námitek zkoumat obsah a pravdivost seznamů, stejně jako musí posoudit naplnění zákonných podmínek pro povolení reorganizace či schválení reorganizačního plánu.

62. S návrhem na povolení reorganizace předložil dlužník úmyslně nepravdivý seznam závazků, v němž zamlčel podstatné pohledávky věřitelů, a naopak v něm úmyslně uvedl fiktivní stamilionové pohledávky, o nichž české soudy před vyhotovením seznamu pravomocně konstatovaly, že neexistují.

63. Dlužník zamlčel mimo jiné pohledávku PKN Orlen uplatněnou u polského soudu, pravomocně přiznanou pohledávku Commerzbank, jakož i daňové pohledávky (jež vznikly v důsledku podvodu, jehož se dlužník stal součástí). Ve vztahu k těmto pohledávkám jsou právní závěry odvolacího soudu v extrémním nesouladu se skutkovými zjištěními, část zjištění je pak v rozporu s realitou.

64. Odvolací soud správně skutkově zjistil, že pohledávky PKN Orlen a Commerzbank nebyly uvedeny v seznamu závazků, v „přímé kontradikci k realitě a rozporu se skutkovými zjištěními a v hrubém rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu“ však nesprávně posoudil, že tím dlužník nesledoval nepoctivý záměr. V extrémním nesouladu s předloženými důkazy pak odvolací soud zpochybnil tyto pohledávky a uvedl, že jsou v případě PKN Orlen promlčené (aniž provedl jakýkoliv důkaz) a v případě Commerzbank pochybné a dlužník nemohl o existenci těchto pohledávek vědět. Přitom pohledávka Commerzbank je pohledávkou ze směnky, která byla v roce 2010 pravomocně přiznaná, dlužník o ní věděl. V rámci svého vyjádření dlužník uvedl, že směnka neexistuje (byť tuto směnku sám uvedl v přehledu směnek ze dne 12. listopadu 2012) a pohledávka je, z důvodu, že nebyl prokázán přechod práv z exekučních titulů, spekulativní (byť neprokázání přechodu práv ze směnky nečiní pohledávku neexistující).

65. Ohledně daňových pohledávek uvedl Nejvyšší správní soud v pravomocném rozsudku ze dne 5. prosince 2019, č. j. 10 Afs 177/2019-71, že se dlužník „nechoval jako racionální obchodník a vědomě se podílel na podvodech na dani z přidané hodnoty a v seznamech svých závazků předložených v insolvenčním řízení v únoru 2017 zatajil zásadní část závazků vůči správci daně (v celkové výši mnoha desítek miliónů Kč), čímž značným způsobem ovlivnil kvorum pro splnění podmínek podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona“.

66. Druhý dovolatel dále kritizuje, že dlužník u věřitelů uplatňujících stejnou pohledávku (z téhož titulu) vybral věřitele a neuvedl oba. Podrobně to rozvádí na příkladu pohledávky uplatněné věřiteli CDS a M. U.

67. Za lživá má tvrzení dlužníka, že seznam závazků obsahoval i pohledávky, které popírá a započítal je do kvóra (při povolení reorganizace), jakož i tvrzení, že při schválení reorganizačního plánu zvolil postup, kdy nebude diskriminovat žádného z věřitelů. Dlužník si (neúplným seznamem) zajistil hlasovací většinu potřebnou pro přijetí návrhu na povolení reorganizace; úplný seznam by změnil hlasovací kvóra tak, že by reorganizace nebyla ani povolena. Pohledávky věřitelů, kteří hlasovali pro povolení reorganizace, jsou většinou sporné, některé z nich popírá samotný dlužník, některé byly vzaty zcela či zčásti zpět. Dochází tak k porušování zásady insolvenčního řízení, kdy namísto společného zájmu věřitelů je prosazován zájem dlužníka a úzké skupiny věřitelů. V důsledku nezákonného postupu (úmyslně nepravdivý seznam) si dlužník prosadil reorganizaci, čímž si zajistil dispoziční oprávnění k majetkové podstatě, volbu insolvenčního správce a znalce a omezil právní důsledky popěrných úkonů ostatních věřitelů (§ 336 odst. 4 insolvenčního zákona).

68. Nepoctivost spatřuje dovolatel i v tom, že insolvenční správce, dlužník ani věřitel T dlouhodobě neplní povinnosti plynoucí z insolvenčního zákona, zejména povinnost předkládat pravdivé a úplné zprávy o majetkové podstatě dlužníka, ekonomické situaci dlužníka a jeho provázanosti s věřitelem T. Chybějící informace jsou přitom zásadní pro posouzení otázek spojených s legálností a poctivostí

reorganizace i postupu účastníků řízení, kteří ji prosazují.

69. Postup dlužníka a části věřitelů je nepoctivý a směřuje k protiprávnímu ovládnutí dlužníka věřitelem T, jehož založily osoby spojené s dlužníkem. V rozporu s § 5 písm. b/ insolvenčního zákona je do věřitele T odkláněn majetek, činnost a aktiva dlužníka na úkor skutečných věřitelů. Tím věřitel T parazituje na dlužníkovi, neboť nebyly předloženy argumenty, že bez „přisátí na dlužníka“ by tato společnost byla jakkoliv životaschopná a zisková. Z takto odkloněných peněžních prostředků (jejichž existence a legální původ nebyly prokázány) má věřitel T financovat reorganizaci. Věřitel T je tak „prorostlý“ dlužníkem k tíži věřitelů a podvodně je představován jako jediný možný zachránce a právní nástupce dlužníka.

70. Druhý dovolatel dále popisuje průběh insolvenčního řízení, jež má svědčit o manipulaci s cílem nabytí závodu dlužníka věřitelem T, poukazuje na trestnou činnost „představitelů“ dlužníka a věřitele T související s tunelováním dlužníka (v souvislosti se společností COKEVILLE ASSETS Inc.), za níž byli členové představenstva dlužníka pravomocně odsouzeni, jakož i působení těchto osob ve věřiteli T a v dlužníkovi. V roce 2011 věřitel T nepodnikal a ani v roce 2012 neměl vlastní disponibilní finanční prostředky. Následně, v rozporu s § 111 odst. 1 insolvenčního zákona, uzavřel 27. prosince 2012 dlužník s věřitelem T smlouvu o zřízení daňového skladu, podle níž se v prostorách dlužníka zřídil daňový sklad, v němž věřitel T provozoval svůj závod. Po uzavření této smlouvy každoročně klesaly tržby dlužníka oproti zvyšování tržeb věřitele T, dále se dlužníkovi každoročně snižovala hodnota dlouhodobého hmotného majetku. To vše, přestože náklady spojené s výrobou, podnikáním a zaměstnáváním osob nesl i nadále dlužník. Dlužník rovněž uzavřel s věřitelem T smlouvu o přístupu k účtu, kterou se dohodli, že budou majetková aktiva, jednotlivé složky závodu a zisky dlužníka vyvádět na bankovní účet věřitele T. Představenstvo dlužníka pak nezajistilo přijetí žádného smysluplného opatření k odvrácení úpadku.

71. Dlužník dále nekale a krajně nepoctivě zvýhodnil věřitele T a M. U., jimž zřídil zástavní práva ke svému majetku, který tím znehodnotil. Cílem bylo vytvořit zdánlivě zajištěné věřitele a vyvolat zdání hlasovací většiny při hlasování o předjednané reorganizaci.

72. Druhý dovolatel též namítá, že odvolací soud přehlížel a bagatelizoval závěry Vrchního státního zastupitelství v Praze (B-296), jakož i to, že dovoláním napadené rozhodnutí vychází z předchozího usnesení vydaného podjatým soudcem JUDr. Zelenkou (o podjatosti rozhodl Nejvyšší soud usnesením ze dne 27. února 2020, sen. zn. 29 NSČR 8/2020), jímž odvolací soud ignoroval pokyny Ústavního soudu.

73. V rámci shrnutí druhý dovolatel uvádí, že odvolací soud dospěl k chybným závěrům bez provedení dokazování, když nevyhověl opakovaným žádostem o nařízení jednání. Tím došlo k porušení práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Nesouhlasí se závěrem, že otázce nepoctivosti dlužníka není nutné věnovat vysokou pozornost, je-li v rámci insolvenčního řízení dosaženo co možná nejvyššího uspokojení věřitelů. Aktuálně schválená reorganizace není podle druhého dovolatele nejvýnosnějším způsobem řešení úpadku dlužníka (byly ignorovány vyšší nabídky třetích osob), a i kdyby byla, mají před zásadou podle § 5 písm. a/ insolvenčního zákona přednost principy jako právní stát, vázanost státních orgánů právem a právo na spravedlivý proces.

74. Podle druhého dovolatele tak Nejvyšší soud bude rozhodovat o tom, zda je možné:

[1] rezignovat na posouzení pravdivosti dlužníkem předloženého seznamu závazků, ačkoliv jsou účastníky proti němu vzneseny námitky a ačkoliv jsou tyto seznamy zjevně a úmyslně nepravdivé a neúplné,

[2] aby „závod“ mezi incidenčními spory a schválením a dokončením reorganizace „vyhrála“ před

incidenčními spory ke škodě skutečných věřitelů reorganizace postavená na nepravdivých seznamech dlužníka,

[3] ovládání insolvenčních řízení skrze nepravdivý seznam závazků, jímž dlužník dosáhne povolení reorganizace, jmenování jím vybraného insolvenčního správce a schválení reorganizačního plánu.

75. K těmto bodům druhý dovolatel uvádí, že nepřipustnost odvolání proti „vybraným usnesením ohledně reorganizace“ a současně možnost dlužníka připravit předjednanou reorganizaci, musí k ochraně věřitelů zakládat povinnost soudu se zvýšenou pozorností a ostražitostí pečlivě zkoumat pravdivost a úplnost dlužníkem předložených seznamů i oprávněnost (existenci) jednotlivých v nich uvedených pohledávek, jimiž je předjednaná reorganizace prosazována.

76. Druhý dovolatel tak navrhuje „restartování celého procesu úpadku dlužníka s poptáním nejlepší ceny za závod dlužníka na trhu“.

77. Třetí věřitel (dále jen „třetí dovolatel“) spatřuje přípustnost dovolání (B-1014) v existenci několika otázek hmotného a procesního práva, což blíže specifikuje odkazem na prvních pět otázek předložených Nejvyššímu soudu prvním dovolatelem, a dále tím, že předkládá dovolacímu soudu otázku, zda je reorganizační plán v rozporu s právními předpisy ve smyslu § 348 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona, pokud nepřináší co možná nejvyšší uspokojení věřitelů ve smyslu § 5 písm. a/ insolvenčního zákona, již má za dovolacím soudem dosud neřešenou. Jako dovolací důvod uvádí nesprávné právní posouzení věci a navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení, případně pouze rozhodnutí odvolacího soudu a věc vrátil dovolacímu soudu.

78. Podle třetího dovolatele, který v tomto odkazuje i na vyjádření Vrchního státního zastupitelství v Praze (B-296), se způsob reorganizace neliší od zpeněžení majetku jednou smlouvou podle § 290 insolvenčního zákona při řešení úpadku konkursem. Proto s několika dalšími věřiteli navrhoval provést reorganizaci prodejem závodu dlužníka v transparentním výběrovém řízení; tak by se dosáhlo vyšší ceny. Přitom bylo v průběhu insolvenčního řízení zveřejněno několik nabídek na odkup závodu dlužníka, a to od společností RAVAK CHEMICAL a. s., (dále jen „společnost RC“), Litovelská cukrovarna, a. s. (dále jen „společnost L“), či A + S, s. r. o., (dále jen „společnost A“); každá nabídka činila více, než kolik činí nabídka vypořadacího úvěru od věřitele T. Dlužník všechny nabídky odmítl pro neserióznost, například proto, že společnost RC nepředložila bankovní záruku, ač po věřiteli T bankovní záruku nepožadoval, nebo proto, že i při vyšší ceně za prodej závodu by věřitelé obdrželi méně (což nedoložil). Ač insolvenční zákon nepřikazuje v každém případě pořádat výběrové řízení na prodej závodu dlužníka, ukládá mu snažit se o co nejvyšší uspokojení svých věřitelů. Přitom nestačí pouze odkaz na znalecký posudek zpracovaný v insolvenčním řízení; ten posuzoval hodnotu závodu, jehož provoz skončil.

79. Vadu, jež mohla mít za následek nesprávnost rozhodnutí ve věci, spatřuje třetí dovolatel v nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí (zejména v tom, že odvolací soud se nevypořádal s uplatněnými námitkami proti schválení reorganizačního plánu). V tom spatřuje porušení práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny a cituje judikaturu Ústavního soudu, z níž plyne, že soud je povinen zabývat se námitkami, jejichž význam je pro řízení klíčový. Za takové považuje tyto námitky:

[1] Nikdy se nekonala schůze věřitelů, na níž by mohli věřitelé rozhodnout o způsobu řešení úpadku podle § 150 insolvenčního zákona.

[2] Po zrušení výroku o nařízení přezkumného jednání Ústavním soudem se nekonalo opakované přezkumné jednání.

[3] Insolvenční správce byl jmenován postupem podle § 25 odst. 1 insolvenčního zákona, který je přípustný pouze u reorganizace povolené podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona. Aktuální reorganizace je však povolena podle § 149 insolvenčního zákona, proto měl být správce jmenován podle § 25 odst. 3 insolvenčního zákona.

[4] Dlužník úmyslně oddaloval podání insolvenčního návrhu, ačkoliv již v roce 2015 věděl, že je v úpadku.

[5] Kooperace dlužníka s věřitelem T byla po celou dobu nepoctivá. Místo toho, aby dlužník podal dlužnický insolvenční návrh, nechal svůj závod i společnost prorůst věřitelem T.

[6] Dlužník zfalšoval seznam závazků, aby se mu podařilo dosáhnout většinové podpory věřitelů pro povolení reorganizace podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona.

[7] Dlužník odmítá provedení reorganizace transparentní veřejnou obchodní soutěží, přestože fúze dlužníka s věřitelem T přinese věřitelům méně, než kolik nabízí potenciální kupující.

80. Závěrem třetí dovolatel uvádí, že pouhá schopnost účastníka řízení formulovat odvolací důvody nemůže znamenat, že rozhodnutí, proti němuž brojí, není nepřezkoumatelné. V takovém případě by totiž žádné rozhodnutí nemohlo trpět nepřezkoumatelností, protože vždy lze zformulovat odvolací důvody alespoň tak, že neúspěšná strana zopakuje argumenty již jednou řečené v řízení před soudem prvního stupně.

81. Čtvrtý věřitel (dále jen „čtvrtý dovolatel“) má dovolání (B-1017, B-1019) za přípustné pro řešení otázek v rozhodovací praxi dosud plně neřešených, a navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

82. Přípustnost dovolání spatřuje čtvrtý dovolatel ohledně otázek, jež se shodují s otázkami druhého dovolatele uvedenými v odstavci 59. [1, 2, 4, 5, 6 a 7] tohoto rozhodnutí, k nimž uvádí základní argumentaci totožnou s dovoláním druhého dovolatele s odůvodněním, že dovolání „případně doplní o další důvody“ s tím, že „prozatím uvádí jen ty nejdůležitější argumenty“.

83. K dovolání věřitelů se vyjádřil dlužník (B-991, B-1063), insolvenční správce (B-992, B-1075) a věřitel CDS (B-1067).

84. Následně se účastníci insolvenčního řízení vyjadřovali či reagovali na předchozí či nová podání jiných účastníků, a to první dovolatel (B-1078, B-1131), druhý dovolatel (B-1084, B-1101), třetí dovolatel (B-1079, B-1138), čtvrtý dovolatel (B-1080, B-1082, B-1089), věřitel CDS (B-1090), dlužník (B-1093, B-1134) a věřitel T (B-1095, B-1140).

85. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává z bodu 2., článku II, části první zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

86. Nejvyšší soud úvodem předesílá, že v dovolání nelze poukazovat na podání, která příslušný dovolatel učinil za řízení před insolvenčním soudem nebo v odvolacím řízení (§ 241a odst. 4 o. s. ř.), proto k odkazům na taková podání učiněným v jednotlivých dovoláních nepřihlížel.

87. Vyjádření Vrchního státního zastupitelství v Praze, na něž dovolatelé poukazují (B-296, B-928), je procesním úkonem jednoho z procesních subjektů insolvenčního řízení (srov. § 9 písm. e/ insolvenčního zákona), které může mít význam nikoliv z důvodu postavení tohoto subjektu, ale toliko (obdobně jako podání jiných účastníků) silou své právní argumentace. Státní zastupitelství přitom

uplatňovalo obdobné argumenty jako dovolatelé.

88. K podáním dovolatelů učiněným po lhůtě k podání dovolání, jimiž dovolatelé nově doplňovali svou argumentaci, Nejvyšší soud nepřihlížel, neboť změna či doplnění dovolacích důvodů (a to i formou doplnění nové argumentace v mezích téhož dovolacího důvodu) je ve smyslu § 242 odst. 4 o. s. ř. možná jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

89. Dovolání jako celek nejsou vadná, neboť obsahují náležitosti požadované zákonem (§ 241a odst. 2 a 3 o. s. ř.), byť některá z nich obsahují jen velmi stručnou argumentaci, odkazy na podání v předchozím řízení (k nimž se nepřihlíží) či odkazy na dovolání jiného dovolatele.

90. Nejvyšší soud se dále zabýval přípustností jednotlivých dovolání.

91. Při úvaze, zda právní posouzení věci odvolacím soudem je ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. správné, vychází dovolací soud ze skutkových závěrů odvolacího soudu a nikoli z těch skutkových závěrů, které v dovolání na podporu svých právních argumentů (případně) nejprve zformuluje sám dovolatel. Srov. shodně důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2004, sp. zn. 29 Odo 268/2003, uveřejněného pod číslem 19/2006 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 19/2006“), a rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. října 2013, sp. zn. 31 Cdo 3881/2009, uveřejněného pod číslem 10/2014 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 10/2014“). Uplatňuje-li se tato korekce při věcném přezkumu přípustného dovolání, tím více musí platit při zkoumání vlastní přípustnosti dovolání.

92. Dovolání nejsou přípustná pro řešení otázky, zda musí mít věřitelé po zrušení usnesení o povolení reorganizace možnost rozhodnout o způsobu řešení úpadku dlužníka v souladu s § 150 insolvenčního zákona, ačkoliv se první schůze věřitelů již konala (otázka prvního dovolatele odstavec 37.[3], druhého dovolatele v odstavci 59.[6]). Na této otázce napadené rozhodnutí nespočívá, již proto, že i případná nesprávnost postupu insolvenčního soudu při přijímání rozhodnutí o povolení reorganizace by nemohla ovlivnit správnost rozhodnutí, jímž insolvenční soud schválil reorganizační plán (případná nesprávnost postupu při přijímání rozhodnutí o povolení reorganizace by nemohla vést k závěru o nesplnění podmínek pro schválení reorganizačního plánu podle § 348 insolvenčního zákona).

93. Danou situaci navíc insolvenční soud řešil s ohledem na mimořádnou procesní situaci vzniklou v důsledku zrušujícího nálezu Ústavního soudu. Insolvenční soud prvním usnesením o povolení reorganizace zjistil úpadek dlužníka a povolil řešení úpadku reorganizací podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona. Zrušil-li následně Ústavní soud výrok, jímž insolvenční soud povolil reorganizaci, nastala procesní situace, v níž insolvenční soud rozhodoval o návrhu na povolení reorganizace připojenému k insolvenčnímu návrhu, jehož součástí byl i reorganizační plán přijatý zákonem stanoveným počtem věřitelů. V takovém případě hypotéza právní normy uvedené v § 148 odst. 2 insolvenčního zákona zásadně předpokládá, že soud rozhodne o způsobu řešení úpadku, aniž by umožnil věřitelům o způsobu řešení úpadku rozhodovat postupem podle § 150 insolvenčního zákona, zvláště za situace, kdy o návrhu na povolení reorganizace (a k němu připojenému reorganizačnímu plánu) nemá (jako v tomto případě) pochybnosti.

94. Insolvenčnímu soudu tak lze toliko vytknout, že při povolování reorganizace nesprávně uvedl, že reorganizaci povoluje podle § 149 odst. 1 insolvenčního zákona, ačkoliv jím použitý postup odpovídal § 148 odst. 2 insolvenčního zákona. Tuto nesprávnost si insolvenční soud uvědomil v usnesení ze dne 31. července 2019, jímž reorganizační plán zamítl, když v něm uvedl, že při povolování reorganizace postupoval podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona. O postupu podle § 148 odst. 2 insolvenčního zákona neměl pochyb ani odvolací soud v napadeném rozhodnutí (viz odstavec 32.).

95. Dovolání prvního dovolatele pak není přípustné ani pro řešení otázky, zda bylo povinností insolvenčního soudu jmenovat nového insolvenčního správce na základě rotačního systému podle § 25 odst. 3 insolvenčního zákona (část otázky prvního dovolatele odstavec 37.[7]). Na posouzení této otázky napadené rozhodnutí též nespočívá.

96. Odvolací soud totiž posuzoval správnost usnesení, kterým insolvenční soud schválil reorganizační plán. O jmenování insolvenčního správce (ustanovení, odvolání či zproštění insolvenčního správce funkce) odvolací soud v napadeném rozhodnutí ani insolvenční soud v rozhodnutí, které napadené rozhodnutí potvrzovalo, nerozhodoval, proto tato otázka nemůže být předmětem přezkumu soudem dovolacím v tomto řízení.

97. Ostatně insolvenční správce je samostatným procesním subjektem insolvenčního řízení (srov. § 9 písm. d/ insolvenčního zákona), který není zástupcem věřitelů, ani zástupcem dlužníka (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2015, sen. zn. 29 NSČR 29/2013, uveřejněné pod číslem 10/2016 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek). Mezi jeho povinnosti mimo jiné patří vyvinout veškeré úsilí, aby každý z věřitelů byl (v souladu s insolvenčním zákonem) uspokojen v co nejvyšší míře, kdy společnému zájmu věřitelů musí dát přednost i před svými vlastními zájmy i zájmy jiných osob (§ 36 odst. 1 insolvenčního zákona) [srov. také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. prosince 2020, sen. zn. 29 NSČR 110/2019]. Neplní-li insolvenční správce své povinnosti, odpovídá za škodu, kterou takovým jednáním způsobil (§ 37 insolvenčního zákona).

98. Důvody uvedené v § 31 či § 32 insolvenčního zákona mohou vést k odvolání insolvenčního správce nebo k tomu, aby byl zproštěn funkce kdykoliv v průběhu insolvenčního řízení.

99. Dovolání není přípustné ani pro řešení otázky (třetího dovolatele), zda je reorganizační plán v rozporu s právními předpisy ve smyslu § 348 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona, jestliže nepřináší co možná nejvyšší uspokojení věřitelů ve smyslu § 5 písm. a/ insolvenčního zákona. Při formulaci této otázky totiž dovolatel vychází z vlastní verze skutkového stavu (ve skutečnosti napadá hodnocení důkazů soudem prvního stupně a odvolacím soudem), z něhož následně vyvozuje jiné právní posouzení věci (srov. opět R 19/2006 a R 10/2014).

100. Dovolatel tvrdí, že o závod měly zájem společnost RC, společnost L či společnost A, kdy každá nabídka činila více, než kolik činí nabídka věřitele T. Odvolací soud však vyšel ze skutkového zjištění, že žádné další osoby nebyly ochotny nést riziko reorganizace.

101. Dovolání jsou však přípustná pro řešení otázek, jež vzhledem k jejich podobnosti lze shrnout do následujících okruhů:

Poctivost v reorganizaci (jde o otázky prvního dovolatele uvedené v odstavci 37.[1, 2, 6], druhého dovolatele v odstavci 59.[1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11 a 12]).

Ekonomická realizovatelnost (jde o otázky prvního dovolatele uvedené v odstavci 37.[4], druhého dovolatele v odstavci 59.[7]).

Tyto otázky dosud nebyly v rozhodovací praxi dovolacího soudu beze zbytku vyřešeny.

102. Otázky vztahující se k nutnosti nařídit jednání ke schvalování reorganizačního plánu (otázka prvního dovolatele odstavec 37.[5]), nutnosti nařídit nové přezkumné jednání (část otázky prvního dovolatele odstavec 37.[7]), otázka opakování argumentace obsažené v rozhodnutí vydaném soudcem, u něhož lze pochybovat o jeho nepodjatosti (otázka druhého dovolatele v odstavci 59.[8]), a nepřezkoumatelnost vystihují z obsahového hlediska vady, k nimž soud u přípustného dovolání přihlíží pouze tehdy, pokud mohly mít za následek nesprávnost rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

103. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

104. Skutkový stav, tak jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, lze zjednodušeně shrnout následovně:

[1] Dne 21. února 2011 bylo zahájeno insolvenční řízení na majetek dlužníka insolvenčním návrhem jednoho z věřitelů.

[2] Dlužník se připojil k insolvenčnímu řízení dne 9. února 2017 insolvenčním návrhem spojeným s návrhem na povolení reorganizace. Součástí tohoto návrhu byl seznam závazků, o němž dlužník uvedl, že je správný a úplný, a reorganizační plán spojený s hlasovacími lístky některých věřitelů, jež byl podle dlužníka přijatý nejméně polovinou všech zajištěných věřitelů a nejméně polovinou všech nezajištěných věřitelů.

[3] Insolvenční soud zjistil úpadek dlužníka, ustanovil insolvenčního správce dle návrhu uvedeného v reorganizačním plánu, povolil řešení úpadku reorganizací a nařídil přezkumné jednání.

[4] Dne 11. května 2017 proběhlo přezkumné jednání.

[5] Ústavní soud zrušil první usnesení insolvenčního soudu v části, jíž soud povolil řešení úpadku reorganizací a jako související i výrok o nařízení přezkumného jednání.

[6] Druhé usnesení o povolení reorganizace Ústavní soud znovu zrušil.

[7] Důvodem pro zrušení obou rozhodnutí o povolení reorganizace bylo jejich nedostatečné odůvodnění.

[8] Insolvenční soud znovu povolil řešení úpadku reorganizací třetím usnesením. Se seznamem závazků se vypořádal tak, že v něm sice některé skutečnosti chybí a nejsou uvedeni všichni věřitelé, seznam však odpovídá přezkumnému jednání. Zároveň uvedl, že v nedostatečném seznamu závazků nelze spatřovat nepoctivý záměr dlužníka.

[9] Podstatou reorganizačního plánu připraveného dlužníkem je čerpání úvěru od věřitele T ve výši, z níž dlužník uspokojí jednotlivé věřitele a připraví všechny kroky potřebné k tomu, aby po skončení insolvenčního řízení došlo k fúzi sloučením s věřitelem T, jež povede k zániku dlužníka.

[10] Při přípravě reorganizačního plánu byl dlužník jako jeho zpracovatel osloven společností RC, jež nabídla za závod dlužníka částku 500 mil. Kč, a společností L, jež nabídla částku 550 mil. Kč. Svůj zájem (blíže nekonkretizovaný) projevila rovněž společnost A. Tyto společnosti však nenabídly dostatečné záruky o vážném záměru, ani o své solventnosti k zaplacení vysokých částek.

105. Pro posouzení věci jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. května 2019 (srov. čl. II. zákona č. [31/2019](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [6/2002](#) Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [312/2006](#) Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony):

Podle § 316 insolvenčního zákona se reorganizací rozumí zpravidla postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkovu podniku, zajištěné opatřeními k ozdravení hospodaření tohoto podniku podle insolvenčním soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů (odstavec 1). Reorganizací lze řešit úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka, který je podnikatelem; reorganizace se týká jeho podniku (odstavec 2). Reorganizace není přípustná, je-li dlužníkem právnická osoba v likvidaci, obchodník s cennými papíry nebo osoba oprávněná k obchodování na komoditní burze podle zvláštního právního předpisu (odstavec 3). Reorganizace je přípustná, jestliže celkový roční úhrn čistého obratu dlužníka podle zvláštního právního předpisu za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu dosáhl alespoň částku 50 000 000 Kč, nebo zaměstnává-li dlužník nejméně 50 zaměstnanců v pracovním poměru; ustanovení odstavce 3 tím není dotčeno (odstavec 4). Jestliže dlužník společně s insolvenčním návrhem nebo nejpozději do rozhodnutí o úpadku předložil insolvenčnímu soudu reorganizační plán přijatý alespoň polovinou všech zajištěných věřitelů počítanou podle výše jejich pohledávek a alespoň polovinou všech nezajištěných věřitelů počítanou podle výše pohledávek, omezení podle odstavce 4 se nepoužije (odstavec 5).

Podle § 319 odst. 2 insolvenčního zákona k návrhu na povolení reorganizace musí dlužník připojit seznam majetku a seznam závazků, popřípadě prohlášení o změnách, ke kterým v mezidobí došlo v porovnání se seznamy, které v insolvenčním řízení již dříve předložil.

Podle § 326 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona insolvenční soud zamítne návrh na povolení reorganizace, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že jím je sledován nepoctivý záměr.

Podle § 328 insolvenčního zákona nedojde-li ke zpětvzetí návrhu na povolení reorganizace ani k jeho odmítnutí nebo zamítnutí, insolvenční soud reorganizaci povolí. Rozhodnutí o povolení reorganizace se doručuje dlužníku, navrhovateli, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Odvolání proti němu není přípustné.

Podle § 348 insolvenčního zákona insolvenční soud schválí reorganizační plán, jestliže a/ je v souladu s tímto zákonem a jinými právními předpisy, b/ lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že jím není sledován nepoctivý záměr, c/ jej každá skupina věřitelů přijala nebo se podle § 347 odst. 4 považuje za skupinu, která jej přijala, d/ každý věřitel podle něj získá plnění, jehož celková současná hodnota je ke dni účinnosti reorganizačního plánu stejná nebo vyšší než hodnota plnění, které by zřejmě obdržel, kdyby dlužníkův úpadek byl řešen konkursem, ledaže přijímající věřitel souhlasí s nižším plněním, e/ pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené byly uhrazeny nebo mají být podle reorganizačního plánu uhrazeny ihned poté, co se reorganizační plán stane účinným, ledaže bylo mezi dlužníkem a příslušným věřitelem dohodnuto jinak (odstavec 1). Insolvenční soud může schválit reorganizační plán, i když není splněna podmínka uvedená v odstavci 1 písm. c/, jestliže reorganizační plán přijala alespoň jedna skupina věřitelů, s výjimkou skupiny věřitelů uvedených v § 335. Učiní tak za předpokladu, že reorganizační plán zajišťuje rovné zacházení s každou zjištěnou pohledávkou v rámci každé skupiny věřitelů, která jej nepřijala, je-li ve vztahu ke každé takovéto skupině reorganizační plán spravedlivý a lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že schválení a uskutečnění reorganizačního plánu nepovede k dalšímu úpadku dlužníka nebo k jeho likvidaci, ledaže je likvidace reorganizačním plánem předvídaná (odstavec 2).

106. Reorganizace či oddlužení patří k tzv. sanačním způsobům řešení dlužníkovu úpadku (srov. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. března 2011, sen. zn. 29 NSČR 12/2011, uveřejněného pod číslem 110/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. července 2014, sen. zn. 29 NSČR 53/2012, uveřejněného pod číslem 10/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Jejich cílem je náprava nepříznivých finančních poměrů dlužníka

do té míry, aby se vyřešil jeho úpadek a zároveň se umožnilo další ekonomické fungování nebo alespoň dosáhlo vyššího uspokojení věřitelů než v případě řešení úpadku konkursem [srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. června 2018, sen. zn. 29 NSČR 15/2016, uveřejněné pod číslem 105/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 105/2019“), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2020, sen. zn. 29 NSČR 54/2018, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. července 2020, sen. zn. 29 NSČR 160/2018]. Tento společný oprávněný zájem věřitelů na výhodnějším způsobu uspokojení věřitelů nelze upozadit před zájmem jednoho nebo skupiny několika věřitelů, jejichž uspokojení by při zmaření reorganizace a vyhlášení konkursu mohlo být sice vyšší, avšak na úkor ostatních věřitelů, jejichž společné zájmy jsou uplatňovány prostřednictvím hlasování ve věřitelských orgánech (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 3. listopadu 2020, sp. zn. III. ÚS 1083/20).

107. Reorganizace spočívá většinou v tom, že dlužník-podnikatel jako osoba s plným dispozičním oprávněním vyvine činnost k „přežití“ podniku (obchodního závodu) podle reorganizačního plánu, který má být základem jak pro řešení dlužníkovy úpadku, tak pro další fungování dlužníka v průběhu plnění reorganizačního plánu [srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2016, sp. zn. 29 Cdo 1430/2014, uveřejněný pod číslem 63/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 63/2018“)].

108. Podmínkou schválení reorganizačního plánu je kumulativní naplnění všech předpokladů uvedených v § 348 odst. 1 insolvenčního zákona, kdy každý z těchto předpokladů se posuzuje samostatně (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2015, sen. zn. 29 NSČR 43/2013, uveřejněné pod číslem 23/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Při nesplnění byť jediného předpokladu (s výjimkou uvedenou v § 348 odst. 2 insolvenčního zákona), musí insolvenční soud reorganizační plán zamítnout (§ 351 odst. 1 insolvenčního zákona).

109. Podle odvolacího soudu splňuje reorganizační plán podmínky uvedené v § 348 odst. 1 písm. a/, b/, d/ a e/ insolvenčního zákona a rovněž podmínku (vzhledem k tomu, že není splněna podmínka podle § 348 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona) podle § 348 odst. 2 insolvenčního zákona. Dovolatelé s názorem odvolacího soudu nesouhlasí, neboť mají za to, že podmínky podle § 348 odst. 1 písm. b/ a odst. 2 insolvenčního zákona splněny nejsou. Nejvyšší soud posuzoval splnění těchto podmínek.

a/ Poctivost reorganizačního plánu (§ 348 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona).

110. Judikatura Nejvyššího soudu týkající se poctivého záměru dlužníka je ustálena v následujících závěrech:

[1] Pro reorganizaci a oddlužení jako sanační způsoby řešení úpadku je základním a určujícím principem poctivost, kterou se do insolvenčního zákona promítá právní zásada *nemo turpitudinem suam allegare potest* (nikdo nemůže těžit ze svého nepoctivého jednání). Samotná poctivost se projevuje především v tom, že osoba, jež prosazuje řešení úpadku tímto způsobem (v případě oddlužení dlužník, v případě reorganizace navrhovatel reorganizace či předkladatel reorganizačního plánu), bude mít snahu vyřešit úpadek způsobem, který zohlední oprávněné zájmy věřitelů, a to zejména co nejrychlejší, nejvyšší a zásadně poměrné uspokojení jejich pohledávek při dodržení postupů stanovených insolvenčním zákonem. Právní normy obsahující požadavek poctivosti (§ 323 odst. 2, § 326 odst. 1 písm. a/, § 332 odst. 1, § 348 odst. 1 písm. b/ a § 395 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona), přitom patří k právním normám, jejichž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem a které tak přenechávají soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Závěr, že osoba prosazující řešení úpadku sanačním způsobem sleduje nepoctivý záměr, bude závislý vždy na posouzení konkrétních okolností, jež vyjdou najevo v rámci daného insolvenčního řízení

[srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. ledna 2014, sen. zn. 29 NSČR 8/2012, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 4, ročník 2015, pod číslem 47, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. června 2018, sen. zn. 29 NSČR 92/2016, R 105/2019, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2020, sen. zn. 29 NSČR 137/2018, uveřejněné pod číslem 47/2021 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 47/2021“)].

[2] Ke zkoumání (nepoctivosti) záměru sledovaného návrhem na povolení reorganizace nelze přistupovat šablonovitě, ale je nezbytné zkoumat každý případ jednotlivě v mezích stanovených zejména zásadami a cílem insolvenčního řízení (§ 1 a § 5 insolvenčního zákona).

[3] Závěr, že osoba podávající návrh na povolení reorganizace (viz § 317 odst. 1 insolvenčního zákona – dlužník nebo přihlášený věřitel) sleduje jeho podáním nepoctivý záměr, je závislý vždy na posouzení konkrétních okolností, jež vyjdou najevo v rámci daného insolvenčního řízení.

[4] Nepoctivost záměru se nevyčerpává jednáními popsány v § 326 odst. 2 písm. a/ insolvenčního zákona (jež jsou uvedeny jako příklad a soud je povinen se s nimi vypořádat vždy), neboť k úsudku ve smyslu § 326 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona mohou vést různá jednání. Nepoctivé jednání dlužníka se vždy bude zejména vztahovat k zásadě dle § 5 písm. a/ insolvenčního zákona, tedy poctivost chování dlužníka bude zkoumána ve vazbě na uspokojení věřitelů, s čímž souvisí i nakládání s majetkem dlužníka. Krom případů dle § 326 odst. 2 insolvenčního zákona bude typicky (nikoli však vždy a bezvýjimečně) jako nepoctivé možno posoudit jednání dlužníka směřující k poškozování věřitelů (lhostejno, že nesankcionované normami trestního práva) v době před zahájením insolvenčního řízení, zatajujícího majetek či závazky, zkracujícího uspokojování věřitelů, zvýhodňujícího některé věřitele, znemožňujícího věřitelům a insolvenčnímu správci plně zhodnotit jeho majetkovou situaci, poškozujícího svůj majetek apod. Naopak, zjištění, že je zde některá ze skutečností uvedených v § 326 odst. 2 insolvenčního zákona, ještě samo o sobě nemusí vést k závěru, že dlužník (přihlášený věřitel) sleduje podáním návrhu na povolení reorganizace nepoctivý záměr.

[5] Ve všech situacích, v nichž se insolvenční soud zabývá (má zabývat) tím, zda je sledován nepoctivý záměr, vychází z „okolností“, na jejichž základě lze závěr, že je sledován nepoctivý záměr, „důvodně předpokládat“. „Důvodným předpokladem“ není „jistota“ o tom, že dlužník sleduje nepoctivý záměr. Nejde o to nepoctivý „záměr“ dlužníku prokázat, nýbrž o to, že zjištěné (v řízení najevo vyšlé) okolnosti (skutečnosti) odůvodňují „předpoklad“, že dlužník takový (nepoctivý) záměr má (v rozhodné době měl).

[6] Posouzení, zda dlužník či přihlášený věřitel (ne)sleduje podáním návrhu na povolení reorganizace nepoctivý záměr (§ 326 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona), je logicky navázáno na hodnocení skutečností, které se udály v určitém časovém rámci, zpravidla před zahájením insolvenčního řízení. U dlužníka je pak nezbytné zkoumat i to, zda při změně jeho přístupu oproti minulosti a při jeho snaze své ekonomické potíže řešit smysluplnou cestou v insolvenčním řízení, je tento jeho postoj míněn vážně. O tom by se měl insolvenční soud přesvědčit v insolvenčním řízení ve vazbě na vše, co v řízení vyšlo najevo. Je podstatné, zda nejpozději v době rozhodování insolvenčního soudu o povolení reorganizace je důvod usuzovat, že dlužník se poctivě snaží vypořádat s věřiteli a napravit stav vyvolaný předchozí zpravidla nevhodnou (jelikož k úpadku vedoucí) správou svého majetku.

Srov. k bodům [2] až [6] např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. července 2011, sen. zn. 29 NSČR 14/2009, uveřejněné pod číslem 14/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 92/2016, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. ledna 2019, sen. zn. 29 NSČR 41/2017, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 6, ročník 2020, číslo 63, nebo R 47/2021.

111. Ačkoliv okolnosti, z nichž lze usuzovat na nepoctivý záměr, jsou u obou způsobů řešení úpadku

stejně, mají u jednotlivých sanačních způsobů řešení úpadku odlišný význam a mohou vést k jiným právním následkům.

112. V případě oddlužení může vést závěr o nepoctivém záměru dlužníka k nemožnosti vyřešit tímto způsobem úpadkovou situaci dlužníka, a to bez ohledu na to, v jaké fázi se nepoctivý záměr zjistí a v jaké se projeví (srov. R 86/2013). Možnost zabývat se při schvalování oddlužení (ne)poctivostí záměru, který dlužník měl již při podávání návrhu na povolení oddlužení, pak plyne přímo z § 405 odst. 1 insolvenčního zákona, podle něhož insolvenční soud oddlužení neschválí, jestliže v průběhu insolvenčního řízení vyšly najevo skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení.

113. U reorganizace uvedené neplatí. Již při povolování reorganizace nemusí nepoctivý záměr navrhovatele reorganizace vést k zamítnutí návrhu.

114. Judikatura vztahující se k povolení reorganizace je ustálena následovně:

[1] Reorganizace lze rozlišovat vzhledem k jejich přípustnosti na objektivně přípustnou reorganizaci a podmíněně přípustnou reorganizaci.

[2] Reorganizace je objektivně přípustná u dlužníka, jehož celkový roční úhrn čistého obrátu podle zvláštního právního předpisu za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu dosáhl alespoň částku 50 mil. Kč nebo zaměstnává v pracovním poměru alespoň 50 zaměstnanců (§ 316 odst. 4 insolvenčního zákona).

[3] Reorganizace je nepřípustná u osoby, která není podnikatelem a jež nemá podnik (§ 316 odst. 2 insolvenčního zákona), dále u právnické osoby v likvidaci, obchodníka s cennými papíry a osoby oprávněné k obchodování na komoditní burze podle zvláštního právního předpisu (§ 316 odst. 3 insolvenčního zákona), a konečně u dlužníka, jehož celkový roční úhrn čistého obrátu podle zvláštního právního předpisu za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu nedosáhl alespoň částku 50 mil. Kč nebo nezaměstnává v pracovním poměru alespoň 50 zaměstnanců, jestliže takový dlužník nepředloží insolvenčnímu soudu společně s insolvenčním návrhem nebo nejpozději do rozhodnutí o úpadku reorganizační plán přijatý příslušným počtem věřitelů (§ 316 odst. 5 insolvenčního zákona) nebo, jde-li o věřitelský insolvenční návrh, před rozhodnutím o úpadku nepožádá o prodloužení lhůty k předložení reorganizačního plánu (§ 316 odst. 6 insolvenčního zákona).

[4] Reorganizace je podmíněně přípustná, pokud dlužník, který nesplňuje podmínky uvedené v § 316 odst. 4 insolvenčního zákona, předloží insolvenčnímu soudu společně s insolvenčním návrhem nebo nejpozději do rozhodnutí o úpadku reorganizační plán přijatý příslušnou většinou věřitelů (§ 316 odst. 5 insolvenčního zákona).

[5] U podmíněně přípustné reorganizace vede závěr o nepoctivosti záměru navrhovatele reorganizace k zamítnutí takového návrhu podle § 326 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona. Insolvenční soud tak může učinit společně s rozhodnutím o úpadku, nebo kdykoliv do konání první schůze věřitelů (která o způsobu řešení úpadku může rozhodovat). Přijme-li schůze věřitelů podle § 150 insolvenčního zákona usnesení, jímž rozhodne o způsobu řešení úpadku reorganizací, aniž předtím insolvenční soud rozhodl o zamítnutí návrhu na povolení reorganizace, je nepoctivý záměr dlužníka překonán zájmem věřitelů na sanačním způsobu řešení úpadku (reorganizace se povolí). Je-li v době konání první schůze věřitelů návrh na povolení reorganizace zamítnut, pak vzhledem k tomu, že reorganizace je přípustná pouze podmíněně (pouze tehdy, pokud je zde návrh spojený s reorganizačním plánem), a návrh na povolení reorganizace již byl vypořádán (není tak splněna podmínka přípustnosti - chybí návrh), nemůže na způsobu řešení úpadku ničeho změnit ani usnesení

přijaté na schůzi věřitelů (§ 152 věta druhá insolvenčního zákona) a insolvenční soud prohlásí konkurs na majetek dlužníka.

[6] U objektivně přípustné reorganizace nepoctivý záměr nevyklučuje dlužníka z řešení úpadku reorganizací. Bez ohledu na to, zda dlužník (či přihlášený věřitel) podá návrh na povolení reorganizace (kterým sleduje nepoctivý záměr) nebo takový návrh vůbec neučiní, může o způsobu řešení úpadku reorganizací (i proti vůli dlužníka) rozhodnout závazně schůze věřitelů (podle § 150 insolvenčního zákona) a insolvenční soud bude takovým rozhodnutím vázán (§ 152 insolvenčního zákona) a bude muset rozhodnout o způsobu řešení úpadku dle schůze věřitelů (jakékoliv jiné rozhodnutí by bylo nesprávné). Poctivost návrhu na povolení reorganizace bude insolvenční soud zkoumat pouze tehdy, jestliže schůze věřitelů usnesení podle § 150 insolvenčního zákona nepřijme.

Srov. R 47/2021, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2020, sen. zn. 29 NSČR 55/2019, 29 NSČR 111/2019, 29 NSČR 141/2019, uveřejněné pod číslem 66/2021 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

115. Z výše uvedeného plyne, že nepoctivý záměr osoby navrhuující reorganizaci (jíž nemusí být pouze dlužník) může být překonán usnesením schůze věřitelů podle § 150 insolvenčního zákona. Nepoctivost záměru tak nemusí být překážkou pro povolení reorganizace, čímž se reorganizace zásadně odlišuje od způsobu řešení úpadku oddlužením.

116. Od povolení reorganizace do uplynutí lhůty k předložení reorganizačního plánu může být nepoctivý záměr důvodem k tomu, aby insolvenční soud omezil dispoziční oprávnění dlužníka (§ 332 insolvenčního zákona). Případná nepoctivost záměru (spočívající v tom, že není řádně pokračováno v sestavování plánu, eventuálně v postupu, který by mohl reorganizaci zmařit) osoby, jež připravuje reorganizační plán, se může projevit tak, že insolvenční soud podle § 339 odst. 4 insolvenčního zákona tuto osobu z přípravy reorganizačního plánu vyřadí (srov. R 105/2019). Ostatně i věřitelé mohou dlužníku (z libovolného důvodu) odejmout právo sestavit reorganizační plán kdykoliv v době od povolení reorganizace do schválení reorganizačního plánu (srov. § 339 odst. 3 insolvenčního zákona).

117. Poté, co je mu předložen reorganizační plán, musí o něm insolvenční soud rozhodnout (s výjimkou případu, kdy bude reorganizační plán vzat zpět podle § 350 odst. 2 insolvenčního zákona), a to tak, že jej schválí, nebo zamítne. Věřitelé, kteří mají za to, že reorganizační plán nesplňuje některou z podmínek jeho schválení (uvedených v § 348 insolvenčního zákona), mohou své námítky uplatnit samostatným podáním nebo v průběhu schůze, která byla svolána za účelem projednání a hlasování o reorganizačním plánu (a jež se koná s výjimkou uvedenou v § 344 odst. 3 insolvenčního zákona). Poté, co bude o reorganizačním plánu hlasováno, rozhodne soud o tom, zda jej schválí.

118. Reorganizační plán soud schválí tehdy, jestliže lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že jím není sledován nepoctivý záměr (§ 348 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona). Z citovaného ustanovení tak jasně plyne, že při schvalování reorganizačního plánu insolvenční soud zkoumá, zda přímo reorganizačním plánem nesleduje dlužník nepoctivý záměr. Vychází tedy ze samotného obsahu reorganizačního plánu (§ 340 insolvenčního zákona): z toho, jak dlužník rozdělil jednotlivé věřitele do skupin a jak bude nakládáno s jejich pohledávkami (písm. a/), jakým způsobem má být prováděna reorganizace (písm. b/), jaká zvolil opatření k plnění reorganizačního plánu, zejména z hlediska nakládání s majetkovou podstatou včetně osob, jež mohou s majetkovou podstatou nakládat a jakým způsobem (písm. c/), za jakých podmínek bude pokračovat provoz dlužníkovy podniku (písm. d/), jaké osoby se budou podílet na financování reorganizačního plánu či provedení reorganizace (písm. e/), i to, zda a jaké závazky bude mít dlužník po skončení reorganizace (písm. g/).

119. Nepoctivost reorganizačního plánu může spočívat například v tom, že předkladatel reorganizačního plánu rozdělí věřitele do skupin bez racionálního odůvodnění, tak aby došlo ke schválení reorganizačního plánu, navrhuje provedení reorganizace způsobem, který je s přihlédnutím ke všem okolnostem nerealizovatelný, za osoby, jež budou nakládat s majetkovou podstatou či se budou podílet na financování reorganizačního plánu či provedení reorganizace, volí osoby, které nejsou důvěryhodné (osoby trestně stíhané, v insolvenčním řízení či tzv. bílé koně), případně uvede v reorganizačním plánu údaje, které nezobrazují věrně ekonomické a právní možnosti dlužníka. Vždy bude záviset na konkrétních okolnostech každého jednotlivého případu a rozhodující bude, zda se reorganizačním plánem předkladatel reorganizačního plánu poctivě snaží vypořádat s věřiteli dlužníka.

120. Jinými slovy, při zkoumání splnění podmínky podle § 348 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona lze na nepoctivý záměr usuzovat pouze v souvislosti s reorganizačním plánem, tedy většinou s tím, co obsahuje reorganizační plán a jeho přílohy.

121. Dovolatelé tvrdí, že nebyla splněna podmínka podle § 348 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona, neboť dlužníkem je sledován nepoctivý záměr. Ten spatřují dovolatelé v tom, že:

[1] Seznam závazků byl vědomě nepravdivý; jestliže jej insolvenční soud řádně nepřezkoumal, pak tak měl učinit při rozhodování o reorganizačním plánu.

[2] Dlužník několik let porušoval svou povinnost podat insolvenční návrh podle § 98 insolvenčního zákona.

[3] Dlužník spolupracoval s jedním z věřitelů (věřitelem T) a výsledky této spolupráce vedou ke znehodnocení majetkové podstaty.

[4] Dlužník se podílel na vytváření fiktivních pohledávek a účelovém zajištění.

Ad [1] Seznam závazků.

122. Podle § 104 insolvenčního zákona podá-li insolvenční návrh dlužník, je povinen k němu připojit mimo jiné seznam svých závazků s uvedením svých věřitelů (dále jen „seznam závazků“) [odstavec 1 písmeno b/]. V seznamu závazků je dlužník povinen jako své věřitele označit všechny osoby, o kterých je mu známo, že vůči němu mají pohledávky nebo jiná majetková práva, nebo které vůči němu pohledávky nebo jiná majetková práva uplatňují. Jsou-li věřiteli dlužníka osoby dlužníkovi blízké nebo osoby, které tvoří s dlužníkem koncern, musí dlužník tyto skutečnosti výslovně uvést. Dlužník v seznamu závazků uvede údaj o výši a splatnosti jednotlivých závazků a stručně uvede, které z pohledávek svých věřitelů popírá co do důvodu nebo co do výše a proč. Má-li dlužník věřitele, o kterých je mu známo, že proti němu mají právo na uspokojení ze zajištění, nebo kteří toto právo proti němu uplatňují, uvede je odděleně. U pohledávek těchto věřitelů dále označí věci, práva, pohledávky nebo jiná majetková hodnoty, u kterých se uplatňuje uspokojení ze zajištění, včetně údaje o tom, které movité věci se nacházejí v držení věřitele nebo třetí osoby, dále označení druhu zajištění a důvodu jeho vzniku. Dále dlužník uvede, zda a v jakém rozsahu právo na uspokojení ze zajištění popírá a proč (odstavec 3). Pro označení osob v seznamech platí § 103 odst. 1 obdobně. Předložené seznamy musí dlužník podepsat a výslovně v nich uvést, že jsou správné a úplné (odstavec 4 věta druhá a třetí).

123. Seznamy uvedené v § 104 insolvenčního zákona (majetku, závazků a zaměstnanců) jsou základním pramenem informací v počátku insolvenčního řízení. Seznam majetku je východiskem zjišťování majetkové podstaty (§ 211 odst. 1 insolvenčního zákona). Seznam závazků je pak zdrojem informací o dlužnických věřitelích ve fázi od zahájení insolvenčního řízení do přezkumného jednání

(do zjištění, kteří věřitelé uplatňují své pohledávky v insolvenčním řízení a jak se k těmto věřitelům staví insolvenční správce jako „strážce“ společného zájmu věřitelů) a postoj, který dlužník k těmto pohledávkám zaujal (podle § 104 odst. 3 insolvenčního zákona, jež mu to ukládá) v seznamu závazků (zda je dlužník popírá a proč) je základním východiskem pro závěr, zda k nim v dané fázi řízení má být přihlédnuto [srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. září 2010, sen. zn. 29 NSČR 6/2008, uveřejněné pod číslem 61/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 61/2011“)]. Dlužník je povinen předložit seznamy v souvislosti s vlastním insolvenčním návrhem (§ 104 odst. 1 insolvenčního zákona), k návrhu na povolení moratoria (§ 116 odst. 2 insolvenčního zákona) či návrhu na jeho prodloužení (§ 119 odst. 2 insolvenčního zákona), na výzvu insolvenčního soudu (§ 128 odst. 3, § 136 odst. 2 písm. g/ insolvenčního zákona), k návrhu na povolení reorganizace (§ 319 odst. 2 insolvenčního zákona), k reorganizačnímu plánu (§ 342 písm. e/ insolvenčního zákona) a k návrhu na povolení oddlužení (srov. § 392 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona, od 31. května 2019 se tato povinnost vztahuje pouze k seznamu majetku). Seznamy musí dlužník zpracovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí tak, aby věrně zobrazovaly jeho jmění (majetek a dluhy) a personální složku (zaměstnance) a prohlásit jeho úplnost a správnost.

124. Výkladem § 104 odst. 3 insolvenčního zákona se Nejvyšší soud zabýval v usnesení ze dne 1. března 2012, sen. zn. 29 NSČR 38/2010, uveřejněném pod číslem 83/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (a dále např. R 86/2013), přičemž z tohoto rozhodnutí i z dikce § 104 odst. 3 insolvenčního zákona se jednoznačně podává, že dlužník je povinen uvést v seznamu závazků i pohledávku, jejíž pravost (důvodnost) zpochybňuje (jinak by byl zbytečný požadavek zákona, aby dlužník v seznamu závazků stručně uvedl, „které z pohledávek svých věřitelů popírá co do důvodu nebo co do výše a proč“).

125. Nesplnění povinnosti předložit seznamy, byla-li uložena soudem, zakládá vyvratitelnou právní domněnku, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky (§ 3 odst. 2 písm. d/ insolvenčního zákona). Při neúplnosti seznamů je pak nutné rozlišit, zda jde o neúplnost formální (zda obsahuje seznam zákonem požadované náležitosti) či neúplnost materiální (zda obsahuje seznam nesprávné údaje). V případě formální neúplnosti je povinností insolvenčního soudu dlužníka vyzvat k opravě (srov. § 128 odst. 2, § 320 odst. 2, § 393 odst. 2 insolvenčního zákona) s poučením, že neodstranění vad povede k odmítnutí podaného návrhu, v případě věřitelského insolvenčního návrhu pak může zakládat domněnku platební neschopnosti. Zjištěná materiální neúplnost (nesprávnost) seznamů může vedle domněnky platební neschopnosti vést i k dalším nepříznivým následkům pro dlužníka, zejména pokud jde o reorganizaci nebo oddlužení.

126. Judikatura Nejvyššího soudu týkající se neúplnosti seznamu závazků je ustálena v následujících závěrech:

[1] Jednou z nejdůležitějších povinností dlužníka podávajícího insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení je připojit k insolvenčnímu návrhu seznam svého majetku (§ 104 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona) obsahující všechny předepsané náležitosti (§ 104 odst. 2 insolvenčního zákona). Význam, jaký má splnění této povinnosti pro insolvenční řízení, je zdůrazněn i požadavkem, aby se dlužník tzv. „osobně zaručil“ za správnost a úplnost takového seznamu tím, že jej podepíše a výslovně uvede, že je správný a úplný (§ 104 odst. 4 insolvenčního zákona). Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. června 2015, sen. zn. 29 NSČR 47/2013, uveřejněné pod číslem 24/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 24/2016“), usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 92/2016, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. prosince 2021, sen. zn. 29 NSČR 125/2020.

[2] Neuvede-li dlužník v seznamu svého majetku podstatnou část svého majetku (čímž popře pravdivost jím podepsaného prohlášení o správnosti a úplnosti seznamu majetku), je to (ve shodě se závěry obsaženými především v R 86/2013) podkladem pro závěr, že dosavadní výsledky řízení

dokládají lehkomyšlný nebo nedbalý přístup dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení (§ 395 odst. 2 písm. b/ insolvenčního zákona). Kdyby se prokázalo, že se tak stalo úmyslně, bylo by již na tomto základě možné důvodně předpokládat, že dlužník sleduje podáním návrhu na oddlužení nepoctivý záměr (§ 395 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona) [srov. R 24/2016, usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 92/2016, usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 37/2017, a usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 125/2020].

[3] Důvody, které dlužník uvede na vysvětlení toho, proč porušil povinnost uvést nějaký svůj majetek v seznamu majetku (a proč je tedy jeho vlastnoručně podepsané prohlášení v seznamu o správnosti a úplnosti seznamu nepravdivé), mohou jen ozřejmit intenzitu takového porušení co do „zavinění“ dlužníka (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. února 2016, sen. zn. 29 NSČR 33/2016, uveřejněné pod číslem 39/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo opětovně usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 92/2016).

[4] Většinu shora uvedených závěrů je možné mutatis mutandis vztáhnout i na poměry reorganizace a obdobně posuzovat poctivost záměru předkladatele návrhu na povolení reorganizace podle § 326 odst. 1 písm. a/ a odst. 2 insolvenčního zákona (srov. znovu usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 92/2016).

127. Z výše citované judikatury tak plyne, že v materiální neúplnosti seznamu závazků (neuvedení některého věřitele bez ohledu na to, zda jeho pohledávku dlužník uznává či popírá), může být spatřován nepoctivý záměr dlužníka, a to při obou sanačních způsobech řešení úpadku. Přitom bude významné, např. zda dlužník neuvedl některého věřitele z nedbalosti či úmyslně a jaká je výše pohledávky tohoto věřitele (jednotlivě i ve vztahu k ostatním věřitelům).

128. Při předjednané reorganizaci se podle seznamu závazků rovněž posuzuje splnění podmínek podle § 316 odst. 5 insolvenčního zákona, tedy to, zda dlužník společně s návrhem na povolení reorganizace předložil reorganizační plán přijatý alespoň polovinou zajištěných a polovinou nezajištěných věřitelů. Úplnost a správnost tohoto seznamu (a zejména uvedení pohledávek, které dlužník popírá a z jakého důvodu) je pak nutná pro posouzení dosažení potřebného kvóra věřitelů podle § 316 odst. 5 insolvenčního zákona (zda k námitce některého z věřitelů nekalkulovat při posuzování přípustnosti reorganizace i s dlužníkem v seznamu závazků popřenou pohledávkou).

129. V projednávané věci rozhodoval insolvenční soud o povolení reorganizace v situaci, kdy již proběhlo přezkumné jednání a seznam závazků tak nepředstavoval základní zdroj pro zjištění dlužnických závazků (tím byly výsledky přezkumu). Jestliže v takové situaci vycházel insolvenční soud při zjištění souhlasu podle § 316 odst. 5 insolvenčního zákona z výsledků přezkumu a počítal souhlasy přiložené k reorganizačnímu plánu pouze u věřitelů, jejichž pohledávka byla při přezkumném jednání zjištěna, nelze takovému postupu nic vytknout.

130. Pokud jde o (ne)poctivost záměru dlužníka spočívajícího v tom, že v seznamu závazků neuvedl všechny své věřitele, pak insolvenční soud v rozhodnutí o povolení reorganizace uvedl, že dlužník v seznamu závazků neuvedl některé údaje, jakož i to, že neuvedl některé věřitele (jejichž pohledávku popíral). Z uvedeného jednání však v rámci relativně neurčité hypotézy právní normy nepoctivý záměr dlužníka nedovodil.

131. I kdyby byl postup insolvenčního soudu při rozhodování o povolení reorganizace nesprávný (nebylo by dosaženo potřebného kvóra, či byl dlužníkův návrh na povolení reorganizace veden nepoctivým záměrem), je vyloučeno s ohledem k nepřípustnosti odvolání proti usnesení o povolení reorganizace (§ 328 in fine insolvenčního zákona), jakož i s ohledem na to, že rozhodnutím o povolení reorganizace se končí druhá fáze insolvenčního řízení (srov. závěry uvedené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. ledna 2014, sen. zn. 29 NSČR 5/2014, uveřejněného pod číslem 61/2014 Sbírky

soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. února 2016, sen. zn. 29 ICdo 16/2016, uveřejněné pod číslem 32/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), zkoumat správnost takového rozhodnutí v jiné fázi řízení (při rozhodování o reorganizačním plánu). Reorganizace byla pravomocně povolena a její případné přeměny v konkurs lze dosáhnout již jen postupem a za podmínek uvedených v § 363 insolvenčního zákona.

132. Ve fázi schvalování reorganizačního plánu se posouzení nepoctivého záměru musí týkat přímo reorganizačního plánu (jím musí být sledován nepoctivý záměr). Podstatné tak bude, zda se (v tomto případě) dlužník reorganizačním plánem snaží poctivě vypořádat se svými věřiteli.

133. Povinnou přílohou reorganizačního plánu, mají-li být věřitelé uspokojováni z provozu dlužníkovra závodu, je aktualizovaný seznam závazků (§ 342 písm. e/ insolvenčního zákona). Pokud by takový seznam závazků neuváděl všechny věřitele dlužníka, bylo by na úvaze insolvenčního soudu při schvalování reorganizačního plánu, zda s přihlédnutím ke všem dalším okolnostem nemůže reorganizačním plánem sledovat jeho předkladatel nepoctivý záměr. Půjde však vždy o seznam závazků, který byl přílohou aktuálního reorganizačního plánu, který je schvalován.

134. Jinými slovy, na nepoctivý záměr sledovaný reorganizačním plánem nelze usuzovat z neúplného seznamu závazků, který dlužník přiložil k návrhu na povolení reorganizace a jenž mohl být rozhodující při rozhodování o povolení reorganizace. Takový (neúplný) seznam nemůže být důvodem pro neschválení reorganizačního plánu pro jeho nepoctivost, neboť o předloženém reorganizačním plánu ničeho nevyovídá.

135. Nejvyšší soud se neztotožňuje s námitkou, že soudy nižších stupňů nerespektovaly jeho rozhodnutí (usnesení sen. zn. 29 NSČR 24/2013) a nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1162/17 a sp. zn. II. ÚS 699/18.

136. V usnesení sen. zn. 29 NSČR 24/2013 Nejvyšší soud uvedl, že se odvolací soud nevypořádal s námitkami insolvenčního navrhovatele - věřitele SEL proti obsahu dlužníkem předložených seznamů (především seznamu majetku) a neposuzoval, zda byly splněny zákonné podmínky pro domněnku platební neschopnosti dlužníka podle § 3 odst. 2 písm. d/ insolvenčního zákona. Nejvyšší soud se tak nezabýval poctivostí uvedených seznamů, ani nevytýkal soudům nižších stupňů, že se poctivostí těchto seznamů nezabývaly, pouze uvedl, že při posuzování domněnky úpadku (při rozhodování o insolvenčním návrhu) se jednou z domněnek, při níž mají význam seznamy majetku, závazků a zaměstnanců, odvolací soud nezabýval. Uvedený závěr Nejvyššího soudu pak v této věci ztratil význam poté, co dlužník podal insolvenční návrh (přistoupil k insolvenčnímu řízení) a o jeho úpadku již v řízení nebyly pochybnosti.

137. Jde-li o nálezy Ústavního soudu, pak důvodem, pro něž Ústavní soud dvakrát zrušil rozhodnutí insolvenčního soudu o povolení reorganizace, byla nepřezkoumatelnost těchto rozhodnutí. Z nálezu sp. zn. II. ÚS 1162/17 vyplývá, že insolvenční soud má povinnost zabývat se i bez námitek seznamy majetků a závazků, a povinnost zabývat se i bez námitek naplněním zákonných podmínek pro povolení reorganizace a schválení reorganizačního plánu (tj. ve vztahu ke schválení reorganizačního plánu povinnost zabývat se z úřední povinnosti podmínkami pro schválení reorganizačního plánu). Ve vztahu k seznamům pak Ústavní soud zdůraznil, že od těchto seznamů se odvíjí i posouzení oprávněnosti pohledávek přihlášených věřitelů, jež se mohou podílet na schválení reorganizačního plánu. Z nálezu sp. zn. II. ÚS 699/18 pak plyne, že se insolvenční soud nijak nevypořádal se seznamy závazků. Z citovaných nálezů tak lze dovodit, že se soud má při povolování reorganizace zabývat ex offo seznamem závazků, stejně jako je povinen se při povolování reorganizace či schválení reorganizačního plánu zabývat naplněním zákonných podmínek. V pořadí třetím rozhodnutí o povolení reorganizace se insolvenční soud seznamy závazků zabýval a posuzoval, zda předjednaný reorganizační plán schválila potřebná většina věřitelů, a to jak podle seznamů závazků (alespoň

poloviční většinou věřitelů, které dlužník v seznamu závazků nepopřel), tak s ohledem na procesní situaci (již provedený přezkum) i podle výsledků přezkumného jednání.

138. Dovolání věřitelů tak v otázkách týkajících se seznamu závazků přiloženého k návrhu na povolení reorganizace nejsou důvodná.

139. Obdobně nemohou být důvodem pro neschválení reorganizačního plánu ani další dovolateli tvrzené okolnosti, neboť se přímo netýkají poctivosti reorganizačního plánu (toho, zda se reorganizačním plánem snaží dlužník poctivě vypořádat se svými věřiteli).

140. Pouze pro doplnění lze k jednotlivým námitkám, v nichž dovolatelé spatřují nepoctivý záměr, uvést následující:

Ad [2] Porušení povinnosti podat insolvenční návrh (§ 98 insolvenčního zákona).

141. Porušení povinnosti podat insolvenční návrh se už z podstaty netýká reorganizačního plánu a již z toho důvodu nemůže zakládat jeho nepoctivost. Porušení uvedené povinnosti zakládá odpovědnost příslušných osob (většinou statutárního orgánu dlužníka) za škodu, kdy tato odpovědnost se vztahuje na všechny osoby, jež tuto povinnost měly (od vzniku povinnosti podat insolvenční návrh do podání návrhu). Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. března 2019, sp. zn. 29 Cdo 1598/2017.

Ad [3] Účelová spolupráce s věřitelem T vedoucí ke znehodnocení majetkové podstaty.

142. Dovolatelé tvrdí, že dlužník nejedná poctivě, neboť účelovou spoluprací s věřitelem T došlo k vyvádění majetku (a dalších složek podnikání) na tohoto věřitele a k jeho postupnému prorůstání do dlužníka. Přitom v době zahájení insolvenčního řízení byl věřitel T ovládán stejnými osobami jako dlužník. Nepoctivost jednání pak první dovolatel spatřuje i v napojení určité části věřitelů, nakloněných schválenému reorganizačnímu plánu, na G. H.

143. Z obsahu spisu plyne, že dlužníkovo podnikání bylo závislé na provozování daňového skladu. Dlužník měl zajištěno provozování daňového skladu na základě poskytnuté bankovní záruky od prvního dovolatele. Jestliže ten následně nechtěl prodloužit bankovní záruku, pak bylo logické, že dlužník hledal jiného investora, který by mu zajistil provozování daňového skladu.

144. Ačkoliv byl věřitel T navázán na osoby spojené původně s dlužníkem (K. J. a M. U.), jeho jediným společníkem se v září 2012 stala společnost INSUMENTA SE a teprve poté (v prosinci 2012) došlo k uzavření smlouvy o zřízení daňového skladu.

145. Jak přitom uvedl znalec, smlouva o zřízení daňového skladu pro provozování závodu dlužníka s věřitelem T byla uzavřena s přihlédnutím ke skutečnosti, že dlužník disponoval vhodnou technologií, stejně jako výrobní kapacitou a v době uzavření smlouvy se nacházel ve složité ekonomické situaci, jež mu znemožňovala zajistit dostatečné financování provozní činnosti, a tím i využití vlastních výrobních kapacit (srov. str. 27 znaleckého posudku založeného v insolvenčním rejstříku na B-27, jenž byl jednomyslně schválen na schůzi věřitelů konané dne 11. května 2017, B-54).

146. Věřitel T tak zajistil dlužníkovi daňový sklad (jeho provoz), investoval do technologií dlužníka a zajišťoval zaměstnancům dlužníka další práci. V současném postavení je pak jako jediný ochoten zajistit další provoz dlužníkova závodu a poskytnout věřitelům vyšší uspokojení než v případě konkursu (a svůj skutečný zájem a finanční možnosti rovněž doložil v insolvenčním řízení).

147. Tvrzení, že uvedený věřitel „parazituje“ na majetku dlužníka a „dlužníka vysává“, jsou pouhými spekulacemi, když v řízení nebyla prokázána konkrétní právní jednání, jimiž mělo docházet k vyvádění majetku dlužníka na věřitele T (že skutečně došlo k právním jednáním, z nichž dlužník

neměl také profit). Ostatně i z výše zmíněného znaleckého posudku plyne, že příčinou poklesu hodnoty majetku nebylo jeho vyvádění z dlužníka, ale každoročně narůstající výše odpisů dlouhodobého hmotného majetku (srov. str. 13 znaleckého posudku).

148. Možnosti uzavřít v červenci či prosinci 2012 smlouvy s věřitelem T pak nebránil ani zákaz uvedený v § 111 odst. 1 insolvenčního zákona, neboť v té době byl insolvenční návrh zamítnut a účinky insolvenčního řízení tak netrvaly (srov. § 109 odst. 4, § 111 odst. 1 a § 146 odst. 1 insolvenčního zákona).

149. Napojení „velké části věřitelů spřízněných s dlužníkem“ na G. H., z čehož první dovolatel dovozuje, že hlasování na schůzích věřitelů nemusí být vedeno záměrem co nejvyššího uspokojení pohledávek, nýbrž dosažením převodu závodu dlužníka na věřitele T za co nejnižší cenu, je již z povahy jejího uplatnění („nemusí být vedeno“) toliko domněnkou dovolatele, jenž navíc v dovolacím řízení předkládá (nepřípustně) vlastní verzi skutkového stavu. V insolvenčním řízení totiž bylo zjištěno, že jinou, respektive vyšší cenu za závod dlužníka není ochotna žádná jiná osoba skutečně poskytnout a uspokojení věřitelů konkursem by přineslo menší uspokojení.

Ad [4] Účast dlužníka na vytváření fiktivních pohledávek a účelových zajištění.

150. Tvrdí-li dovolatelé, že dlužník tyto pohledávky a zajištění vytvářel proto, aby dosáhl potřebného počtu hlasů k povolení reorganizace, pak takové skutečnosti prokázány nebyly.

151. Z uvedeného tak plyne, že se dovolatelům na podkladě skutkových zjištění odvolacího soudu, z nichž vychází (musí vycházet) i Nejvyšší soud, nepodařilo zpochybnit závěr odvolacího soudu o splnění podmínky, že reorganizačním plánem není sledován nepoctivý záměr. Právní názor odvolacího soudu, že byla splněna podmínka podle § 348 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona, je tudíž správný.

b/ Ekonomická realizovatelnost reorganizačního plánu (§ 348 odst. 2 insolvenčního zákona).

152. První, druhý a čtvrtý dovolatel předkládají Nejvyššímu soudu otázku, zda se § 348 odst. 2 insolvenčního zákona v části o dalším úpadku dlužníka v důsledku plnění reorganizačního plánu vztahuje také na nástupnickou společnost dlužníka, která v důsledku fúze sloučením vstoupí do právního postavení dlužníka podle § 61 odst. 1 zákona o přeměnách obchodních společností a družstev.

153. Podle § 348 odst. 2 insolvenčního zákona může insolvenční soud schválit reorganizační plán, i když není splněna podmínka uvedená v odstavci 1 písm. c/, jestliže plán přijala alespoň jedna skupina věřitelů, s výjimkou skupiny věřitelů uvedených v § 335. Učiní tak za předpokladu, že reorganizační plán zajišťuje rovné zacházení s každou zjištěnou pohledávkou v rámci každé skupiny věřitelů, která jej nepřijala, je-li ve vztahu ke každé takovéto skupině reorganizační plán spravedlivý a lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že schválení a uskutečnění reorganizačního plánu nepovede k dalšímu úpadku dlužníka nebo k jeho likvidaci, ledaže je likvidace reorganizačním plánem předvídána.

Podle § 350 odst. 1 insolvenčního zákona proti rozhodnutí o schválení reorganizačního plánu mohou podat odvolání jen ti z věřitelů, kteří hlasovali pro odmítnutí reorganizačního plánu.

154. V projednávaném případě namítali dovolatelé, že reorganizační plán povede k úpadku věřitele T jako osoby, která má být v důsledku fúze sloučením právním nástupcem dlužníka (napadali ekonomickou realizovatelnost reorganizačního plánu). Odvolací soud nepovažoval námitku za důvodnou, neboť podmínkou pro schválení reorganizačního plánu je, že schválení a uskutečnění reorganizačního plánu nepovede k dalšímu úpadku (likvidaci) dlužníka, nikoliv třetí osoby.

155. Nejvyšší soud se nejprve zabýval tím, zda dovolatelům uvedená námitka svědčí (zda ji mohou v rámci opravných prostředků uplatňovat).

156. U reorganizačního plánu schváleného všemi skupinami věřitelů se vychází z toho, že skupiny věřitelů zvážily způsoby jeho realizace, jakož i možné rizikové faktory, které mohou ovlivnit jeho provádění, a vyjádřily svou vůli řídit se tímto plánem. V takovém případě insolvenční soud zkoumá „pouze“ soulad s právními předpisy (§ 348 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona), poctivost (§ 348 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona), ekonomickou smysluplnost reorganizačního plánu pro věřitele (§ 348 odst. 1 písm. d/ insolvenčního zákona) a uspokojení pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek postavených jim na roveň (§ 348 odst. 1 písm. e/ insolvenčního zákona) [srov. usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 54/2018, usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 160/2018].

157. Nevjádří-li však všechny skupiny věřitelů svůj souhlas, musí se insolvenční soud (v zájmu věřitelů) zabývat vedle výše uvedených předpokladů rovněž předpoklady uvedenými v § 348 odst. 2 insolvenčního zákona. Těmi jsou rovnost a spravedlnost reorganizačního plánu a dále okolnost, zda schválení a uskutečnění reorganizace nepovede k dalšímu úpadku dlužníka. Naplněním těchto předpokladů lze překlenout nedostatek souhlasu (skupiny či skupin věřitelů) a insolvenční soud může reorganizační plán schválit (srov. opět usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 54/2018 nebo 29 NSČR 160/2018). Účelem tohoto ustanovení je čelit tomu, aby reorganizace nemohla být neodůvodněně mařena obstrukcemi ze strany některé skupiny (či skupin) věřitelů (ať již jsou k těmto obstrukcím motivováni čímkoli), tím, že se jejich souhlas s reorganizačním plánem nahradí rozhodnutím insolvenčního soudu [srov. důvodovou zprávu k zákonu č. [182/2006](#) Sb., jenž byl projednáván Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky ve 4. volebním období jako sněmovní tisk č. 1120, část „K § 338 – 351“ (Díl 5: Reorganizační plán), či v literatuře Sprinz, P., Jirmásek, T., Řeháček, O., Vrba, M., Zoubek, H. a kol. Insolvenční zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 900].

158. Každý schválený reorganizační plán tak musí splňovat předpoklady uvedené v § 348 odst. 1 písm. a/, b/, d/ a e/ insolvenčního zákona. Zákonnost, poctivost, vyšší uspokojení než v případě řešení úpadku konkursem a úhrada pohledávek za majetkovou podstatou tak patří mezi objektivní podmínky, bez nichž schválení reorganizačního plánu nepřipadá vůbec v úvahu. Jestliže insolvenční soud naplnění uvedených předpokladů posoudí nesprávně, pak může každý z věřitelů, který hlasoval proti přijetí reorganizačního plánu, uplatňovat v rámci opravných prostředků námitky nedostatku předpokladů pro schválení reorganizačního plánu (a to i v případě, že jinak schválily reorganizační plán všechny skupiny věřitelů). Uvedené plyne z toho, že tyto předpoklady jsou nutné pro řádný průběh reorganizace (chrání zájem všech věřitelů na řádném průběhu reorganizace), a pokud věřitel hlasoval proti přijetí reorganizačního plánu, pak důvodem takového hlasování mohlo být právě nesplnění některého z předpokladů (písm. a/, b/, d/, e/), jež by mohl ohrožovat samotnou reorganizaci.

159. Každý věřitel, který hlasoval proti přijetí reorganizačního plánu, pak rovněž může namítat, že reorganizační plán nebyl přijat všemi skupinami věřitelů (§ 348 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona). Pokud by taková námitka byla důvodná, pak by odvolací soud musel rozhodnutí soudu prvního stupně o schválení reorganizačního plánu zrušit, neboť se insolvenční soud nevypořádal s tím, zda reorganizační plán splňuje kritéria uvedená v § 348 odst. 2 insolvenčního zákona.

160. Je-li reorganizační plán schválen všemi skupinami věřitelů (není-li o tom pochyb), nebude mít věřitel, který hlasoval proti jeho přijetí, námitky spočívající v tom, že nezajišťuje rovné zacházení s každou zjištěnou pohledávkou ve skupině, je vůči věřitelům nespravedlivý a povede k dalšímu úpadku dlužníka či jeho likvidaci, neboť tyto okolnosti nejsou důvodem pro neschválení jednomyslně (všemi skupinami) přijatého reorganizačního plánu. O reorganizačním plánu totiž hlasují skupiny

věřitelů (jako osoby se zásadně shodným právním postavením a zásadně shodnými hospodářskými zájmy) stanovené reorganizačním plánem [odůvodněnost zařazení zkoumá soud ex offio (§ 337 odst. 5 insolvenčního zákona) i k návrhu dotčeného věřitele (§ 337 odst. 6 insolvenčního zákona)] a přijetím reorganizačního plánu skupinou věřitelů přijímá celá skupina rizika, která z reorganizačního plánu plynou.

161. Důvody, proč některá skupina věřitelů reorganizační plán nepřijala, mohou být různé. Vedle obstrukčních důvodů (jež nemají právní relevanci) a důvodů, že reorganizační plán nesplňuje některou z podmínek podle § 348 odst. 1 písm. a/, b/, d/, e/ insolvenčního zákona, proč je ohrožena samotná reorganizace jako způsob řešení úpadku, může jít o důvody, které ohrožují uspokojení pohledávek věřitelů dané skupiny, buď uvnitř této skupiny (nerovnost uspokojování věřitelů ve skupině) či navenek (nespravedlnost spočívající ve zhoršení postavení věřitele, nebo následný úpadek či likvidace dlužníka, jež ohrožují či vylučují uspokojení věřitele).

162. Zkoumání podmínek pro schválení reorganizačního plánu, jež jsou uvedeny v § 348 odst. 2 insolvenčního zákona, je tak vyvoláno nesouhlasem skupiny (či skupin) věřitelů, v situaci, kdy některé jiné skupiny věřitelů (alespoň jedna) byly ochotny uvedená rizika reorganizačního plánu nést (a reorganizační plán přijaly). Hlasuje-li tak skupina věřitelů pro přijetí reorganizačního plánu, vztahuje se takové hlasování na celou skupinu věřitelů a u všech věřitelů dané skupiny se tak předpokládá, že jsou ochotni nést rizika daná schvalovaným reorganizačním plánem. Stejně jako nemá námitky podle § 348 odst. 2 insolvenčního zákona věřitel, který hlasoval proti přijetí reorganizačního plánu, v situaci, kdy reorganizační plán schválily všechny skupiny věřitelů, nemá takové námitky ani věřitel, který sice hlasoval proti přijetí reorganizačního plánu, avšak jeho skupina reorganizační plán přijala.

163. Jinými slovy, námitky, že reorganizační plán nesplňuje podmínky podle § 348 odst. 2 insolvenčního zákona, může v rámci opravných prostředků uplatňovat pouze ten věřitel, který hlasoval proti přijetí reorganizačního plánu (§ 350 odst. 1 insolvenčního zákona) a (zároveň) jehož skupina reorganizační plán nepřijala.

164. Na schůzi věřitelů konané 11. června 2019 skupina nezajištěných věřitelů B2, do níž byli zařazení i první, třetí a čtvrtý dovolatel, reorganizační plán přijala. Tito věřitelé tak námitky, že reorganizační plán nesplňuje předpoklady stanovené § 348 odst. 2 insolvenčního zákona, k dispozici nemají.

165. Proti přijetí reorganizačního plánu však hlasovala rovněž skupina A4, do níž byl zařazen rovněž první dovolatel, proto se Nejvyšší soud zabýval tím, zda námitka, že reorganizační plán povede k úpadku právního nástupce dlužníka (věřitele T), svědčí alespoň tomuto dovolateli.

166. První dovolatel je zajištěným věřitelem. Uspořádání vzájemných vztahů podle reorganizačního plánu mezi tímto dovolatelem a dlužníkem má zjednodušeně proběhnout následovně:

[1] Dlužník načerpá v den účinnosti reorganizačního plánu od věřitele T vypořádací úvěr na zajištěné bankovní účty A4.1 až A4.3 ve výši přihlášených zajištěných pohledávek prvního dovolatele.

[2] Dnem účinnosti reorganizačního plánu zaniknou zástavní práva prvního dovolatele k majetku dlužníka a vzniknou zástavní práva k pohledávkám na zajištěných účtech A4.1 až A4.3 k zajištění dluhu dlužníka odpovídajících pohledávkám prvního dovolatele.

[3] Insolvenční správce jako osoba s dispozičními oprávněními uspokojí prvnímu dovolateli zajištěné pohledávky z peněžních prostředků uložených na zajištěných bankovních účtech v případě, že budou pohledávky zjištěny.

[4] Nesplní-li osoba s dispozičními oprávněními povinnost uspokojit zajištěnou pohledávku po jejím zjištění v insolvenčním řízení, je první dovolatel oprávněn přikázat tomu, kdo vede zajištěné účty, aby mu vyplatil zůstatek na tomto zajištěném účtu.

[5] Po splnění reorganizačního plánu zanikne dlužník fúzí sloučením s věřitelem T.

[6] Věřitel T bude mít po právních účincích fúze závazky související s vypořádáním pohledávek na zajištěných účtech, které nebudou v mezidobí vypořádány.

167. První dovolatel tak má zajištěno uspokojení své pohledávky zástavním právem k pohledávce na zvláštním účtu dlužníka, kdy toto právo prvnímu dovolateli nezaniká ani v případě, že dojde k fúzi dlužníka a věřitele T.

168. Námitkou, že je reorganizační plán ekonomicky nerealizovatelný (tj. že povede k dalšímu úpadku dlužníka či k jeho likvidaci) má k dispozici (může ji úspěšně uplatnit) pouze ten z věřitelů, který může být takovou situací ohrožen, tj. věřitel, jenž by se následným úpadkem (dlužníka či jeho právního nástupce) dostal do situace, kdy by plnění jeho zjištěné pohledávky bylo ohroženo či zmařeno.

169. V projednávaném případě však svědčí prvnímu dovolateli k jeho přihlášeným pohledávkám zástavní práva a ačkoliv ke dni účinnosti reorganizačního plánu tato zástavní práva zaniknou, vzniknou zároveň nová zástavní práva (k pohledávce na účtu), jež budou pohledávky prvního dovolatele i nadále zajišťovat, a to i po případném skončení insolvenčního řízení (poté, co soud vezme na vědomí splnění reorganizačního plánu), jakož i v případě, že následně dojde k fúzi dlužníka a věřitele T, neboť ani touto fúzí zástavní právo prvního dovolatele nezanikne a první dovolatel tak v případě zjištění své zajištěné pohledávky bude uspokojen v plné výši zajištěné pohledávky.

170. Prvního dovolatele tak případný následný úpadek či likvidace věřitele T neohrožuje na jeho právech (jeho postavení není dotčeno), proto námitku nedostatku ekonomické realizovatelnosti reorganizačního plánu nemá k dispozici.

171. U přípustného dovolání přihlíží dovolací soud též k některým zmatečnostním vadám, jakož i jiným vadám řízení, jež mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). Z obsahu spisu se tyto vady nepodávají, a to ani vady tvrzené dovolateli.

c/ K povinnost nařídít jednání při rozhodování o odvolání proti usnesení o schválení reorganizačního plánu.

172. První dovolatel míní, že odvolací soud pochybil, pokud nenařídil jednání při vyřizování odvolání proti usnesení o schválení reorganizace.

173. Touto zmatečnostní vadou (§ 229 odst. 3 o. s. ř.) však řízení zatíženo není.

174. Z § 94 odst. 2 písm. c/ insolvenčního zákona plyne, že k projednání odvolání není třeba nařizovat jednání ani tehdy, směřuje-li odvolání proti rozhodnutí insolvenčního soudu, jímž bylo rozhodnuto ve věci samé [k tomu, že takovým rozhodnutím je i usnesení o schválení reorganizačního plánu, srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 2011, sen. zn. 29 NSČR 30/2010, uveřejněné pod číslem 96/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 96/2011“)], které se ale podle (insolvenčního) zákona vydává bez nařízení jednání. Přitom v insolvenčním řízení (obecně) platí, že insolvenční soud nařizuje jednání jen tehdy, stanoví-li to (insolvenční) zákon, nebo považuje-li to za nutné (§ 85 odst. 1 insolvenčního zákona).

175. Rozhodnutí o reorganizačním plánu (ať schválení či zamítnutí) je rozhodnutím, které se

(zpravidla) vydává po konání schůze věřitelů, na níž se hlasuje o přijetí reorganizačního plánu. Schůze věřitelů je zvláštním druhem soudního jednání. To plyne již z toho, že ji ve smyslu § 47 odst. 1 insolvenčního zákona svolává a řídí insolvenční soud. Je však také současně vrcholným věřitelským orgánem (srov. § 46 odst. 1 insolvenčního zákona), jehož prostřednictvím se věřitelé vyslovují k zásadním otázkám insolvenčního řízení, definovaným pro příslušné stadium insolvenčního zákona buď zákonem (k předmětu jednání první schůze věřitelů srov. opět R 96/2011) nebo příslušným kvórem věřitelů (srov. § 47 odst. 1 insolvenčního zákona, ve spojení s § 48 odst. 1 insolvenčního zákona). Právě proto, že jde o soudní jednání sui generis, není možné schůzi věřitelů bez dalšího považovat za jednání, jehož nařízení insolvenčním soudem vytváří v odvolacím řízení překážku pro to, aby odvolací soud rozhodl bez nařízení odvolacího jednání o odvolání proti rozhodnutí insolvenčního soudu vycházejícího z usnesení (první) schůze věřitelů o způsobu řešení dlužníkovy úpadku (srov. § 94 odst. 1 odst. 2 písm. c/ insolvenčního zákona, či závěry uvedené v usnesení ze dne 28. listopadu 2013, sen. zn. 29 NSČR 63/2011, uveřejněné pod číslem 34/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

176. Insolvenční zákon v § 348 (ani jinde) nepředepisuje insolvenčnímu soudu, aby o schválení reorganizačního plánu rozhodl po nařízení jednání, přičemž nutnost nařízení jednání insolvenčním soudem nebyla dána ani potřebou dokazování. Proto nelze nic vytknout závěru odvolacího soudu, jenž uvedl, že relevantní skutečnosti plynuly z listinných důkazů a ze „stanoviska věřitelů“ při schůzi svolané k hlasování o schválení reorganizačního plánu; výsledky svědků, u nichž by potřeba nařídít jednání vyvstala, nebylo nutné provádět a navíc se věřitelé mohli vyjádřit v průběhu celého insolvenčního řízení, což podle odvolacího soudu první dovolatel využil „v rozsahu stovek stran“.

177. Názor, že odvolací soud se nezabýval některými tvrzenými skutečnostmi, kterými by se zabýval v případě, že by byly předneseny ústně, je zjevně nesprávný, neboť povaha skutečností tvrzených v jednání před soudem a uplatněných v písemném podání nemá odlišnou kvalitu a soud je povinen se jimi (jde-li o skutečnosti, které jsou právně relevantní) zabývat. Ostatně před schvalováním reorganizačního plánu se tento plán projednával, probíhala diskuze mezi přítomnými osobami a před hlasováním o reorganizačním plánu byli přítomní věřitelé bez dotazů a připomínek (srov. protokol o jednání schůze věřitelů; B-679).

178. Nejvyšší soud tak nemá žádné pochybnosti o tom, že k projednání odvolání proti usnesení insolvenčního soudu nemusel odvolací soud nařizovat jednání.

d/ K nutnosti opakovat přezkumné jednání.

179. Za vadu, jež mohla mít za následek nesprávnost rozhodnutí ve věci, označují dovolatelé neopakování přezkumného jednání, jež se konalo dne 11. května 2017. Vychází přitom z toho, že Ústavní soud svými nálezy zrušil vedle výroku, kterým insolvenční soud povolil reorganizaci, také výrok o nařízení přezkumného jednání.

180. Přezkumné jednání v insolvenčním řízení vedeném podle insolvenčního zákona je zvláštním druhem soudního jednání, jehož cílem a smyslem je sestavit seznam přihlášených pohledávek, které se považují za zjištěné. Provádí se podle seznamu přihlášených pohledávek, který obsahuje stanovisko insolvenčního správce ke každé pohledávce (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. července 2021, sen. zn. 29 ICdo 76/2019). Pouze při přezkumném jednání nařízeném soudem lze účinně přezkoumat přihlášené pohledávky insolvenčních věřitelů. Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2009, sp. zn. 29 Cdo 2917/2007, uveřejněný pod číslem 42/2010 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek. Insolvenční zákon přitom presumuje jedinečnost a neopakovatelnost přezkumného jednání (s tím, že proběhne pouze jediné přezkumné jednání; zvláštní přezkum nabízí pouze výjimečně u dosud nepřezkoumaných pohledávek, srov. § 192 odst. 4 věta druhá insolvenčního zákona) a jednou zjištěná pohledávka již nemůže být přezkoumána znovu (přezkum má vést k jejímu

zjištění, tedy ke stavu, který již nastal). Srov. také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2016, sen. zn. 29 ICdo 45/2014, uveřejněné pod číslem 116/2017 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

181. Přezkumné jednání je spojeno s rozhodnutím o úpadku, neboť je soud nařídí v rozhodnutí, jímž zjišťuje úpadek (srov. § 136 odst. 2 písm. f/, § 190 odst. 2 věta první insolvenčního zákona). Proto opakování přezkumného jednání přichází v úvahu pouze tehdy, kdyby bylo zrušeno rozhodnutí o zjištění úpadku (v takovém případě by znovu běžela lhůta k přihlašování pohledávek). Způsob řešení úpadku (prohlášení konkursu, povolení reorganizace nebo oddlužení) neovlivňuje správnost provedeného přezkumu (jeho výsledky, tj. která pohledávka byla kterým procesním subjektem popřena či nikoliv), projevuje se pouze účinky, jež takové popření (dlužníka a věřitelů) může mít (zda se k nim přihlíží či nikoliv). Z uvedeného důvodu zrušení rozhodnutí o způsobu řešení úpadku nevrací insolvenční řízení do stádia před přezkumným jednáním a nevyžaduje tak jeho opakování.

182. Opakování přezkumného jednání v pozdějších fázích insolvenčního řízení by nutně vedlo k destabilizaci takového řízení. Vneslo by nejistotu do právního postavení věřitelů zjištěných i popřených pohledávek. U věřitelů se zjištěnou pohledávkou mohlo již dojít k uspokojení pohledávky přijatým způsobem řešení úpadku; navíc pokud jde o věřitele, kteří se zjištění pohledávky domohli incidenčním sporem, by takový (nový) přezkum výsledky sporu anuloval (mohl anulovat). Věřitelé s popřenou pohledávkou pak již dávno nemusí být účastníky řízení, kdy opakování přezkumu by je nutně mezi věřitele znovu zařadilo. To vše by vedlo k prodlužování insolvenčního řízení (incidenčními spory) a bylo v rozporu se zásadou nepoškozovat věřitele a dosáhnout jejich rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení (srov. § 5 písm. a/ insolvenčního zákona).

183. Závěr odvolacího soudu, který učinil i s odkazem na usnesení Ústavního soudu ze dne 30. dubna 2019, sp. zn. IV. ÚS 2137/17, že ani změna způsobu řešení úpadku, ani odvolání či zproštění insolvenčního správce funkce by nevedla k revizi přezkumného jednání, je tudíž správný a napadené rozhodnutí tak vytýkanou vadou netrpí. Nadto nelze přehlédnout, že Ústavní soud zrušil (náleznem ze dne 18. ledna 2018) „předvolání k přezkumnému jednání“, které již proběhlo (dne 11. května 2017), nikoli ono přezkumné jednání samotné nebo jeho výsledky (vlastní přezkum).

e/ Opakování argumentace obsažené v rozhodnutí vydaném soudním senátem, jehož členem (soudcem) byla osoba vyloučená z dalšího rozhodování pro podjatost.

184. Okolnost, že v předchozí fázi řízení rozhodoval o věci rovněž soudce, který byl později z rozhodování vyloučen z důvodu podle § 14 odst. 1 o. s. ř., nebrání soudcům (soudnímu senátu) rozhodujícím o věci v pozdější fázi řízení odůvodnit své rozhodnutí stejnými či obdobnými argumenty, jaké použil při svém rozhodování vyloučený soudce, respektive senát, jehož členem byl daný soudce před svým vyloučením. Opačný závěr by byl absurdní, neboť by v konečném důsledku bránil uplatňování právních předpisů na podkladě správné právní argumentace (a mohl by tak vést k nesprávnému rozhodování) jen z důvodu spočívajícím v osobě soudce, který se již na pozdějším rozhodování věci nikterak nepodílel. Pochybnost o podjatosti soudce sice vylučuje uvedeného soudce z projednávání a rozhodnutí věci, avšak bez dalšího nedokládá, že právní názor vyjádřený dotčeným soudcem v předchozím rozhodnutí je nesprávný. Tím méně pak může taková pochybnost dokládat nesprávnost stejného či obdobného právního názoru, který zaujal jiný soudce (soudci), o jehož (jejichž) nepodjatosti naopak důvod pochybovat není. Opakování argumentace uvedené v rozhodnutí vydaném soudcem, o jehož vyloučení bylo rozhodnuto, tak není vadou, natož vadou, která by mohla mít za následek nesprávnost rozhodnutí ve věci.

f/ Přezkoumatelnost rozhodnutí.

185. Namítá-li třetí dovolatel, že je rozhodnutí insolvenčního soudu nepřezkoumatelné, případně

namítají-li první a třetí dovolatel, že je nepřezkoumatelné rozhodnutí odvolacího soudu, pak z ustálené soudní judikatury Nejvyššího soudu plyne, že měřítkem toho, zda rozhodnutí soudu prvního stupně je či není přezkoumatelné, nejsou požadavky odvolacího soudu na náležitosti odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně, ale především zájem účastníků řízení na tom, aby mohli náležitě použít v odvolání proti tomuto rozhodnutí odvolací důvody. I když rozhodnutí soudu prvního stupně nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly – podle obsahu odvolání – na újmu uplatnění práv odvolatele. Obdobně platí, že i když rozhodnutí odvolacího soudu nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly – podle obsahu dovolání – na újmu uplatnění práv dovolatele (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, uveřejněný pod číslem 100/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Uvedeným požadavkům obě rozhodnutí vyhovují.

186. Tvrdí-li třetí dovolatel, že pouhá schopnost formulovat odvolací důvody nemůže znamenat přezkoumatelnost takového rozhodnutí, neboť v takovém případě by vždy postačovalo zformulovat odvolací důvody alespoň tak, že neúspěšná strana zopakuje argumenty již jednou řečené v řízení před soudem obou stupně, je jeho úvaha nesprávná. Opakování argumentace uvedené v podání učiněném před vydáním rozhodnutí totiž z povahy věci nemůže reagovat na závěry, na nichž následně odvolací soud založil své rozhodnutí.

187. V posuzované věci se odvolací soud vypořádal s argumenty dovolatelů (tehdy v postavení odvolatelů) a pokud dovolatelé se závěry odvolacího soudu nesouhlasili, mohli na právní posouzení odvolacího soudu (na to, jak se odvolací soud vypořádal s jejich argumenty), reagovat podáním dovolání, což také učinili.

188. Jelikož se dovolatelům prostřednictvím uplatněné dovolací argumentace nepodařilo zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu zamítl (§ 243d odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)